Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 288 (14002) | 1972 оной декабриин 8, пятница | Сэн 2 мүнгэн

…973 ОНДО …АЯН УРГАСА …АХЫН ТҮЛӨӨ

…жэлдэ үндэр баян ургаса хуряахын түлөө дай… социалис мүрысөө дэлгэрүүлжэ, КПСС-эй XXIV …түүхэтэ шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ хэрэгтэ ху…оруулха гэhэн уряатайгаар Краснодарай хизаарай …д СССР-эй 50 жэлэй ойн hайндэрэй урдахана ху…агуудай бүхы ажалшадта хандаба.

…жэлдэ поли болон фермэнүүдhээ дутуу абтаhан …ние 1973 ондо сүм хүсэлдүүлхэ зорилгодо мүнөө …бүхы хүсэл эрмэлзэл ба ажал хэрэг зорюулаг…гээд тэдэнэр өөhэдынгөө абаhан уялга соо бэ… Тус хизаарай таряашад дунда зэргээр гектарhаа …нер ороохо, намар таригдаhан шэниисэ — 38 цент…райгар — 50 центнер хуряаха гэжэ Эхэ орондоо …тэбэ. Ороохо таряанайнгаа ургасые ниитэ дээрэнь …ллион тоннодо хүргэхэ гэхэ гү, али эгээл баян үр…hэн 1970 онойхиhоо 625 мянган тонно ехээр аба…шиидхэгдээ. Дүрбэ миллионhоо бага бэшэ тонно …тарян гүрэндэ худалдагдаха байна.

…эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүү…эт, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК Краснодарай …хидай үүсхэлые hайшаажа, «1973 ондо ороохо …зар таряалангай бусад продукт үйлэдбэрилгэ ба …ые дээшэлүүлхын түлөө хүдөө ажахын хүдэл…шэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ …тогтоол абаа. Үсэгэлдэрэй «Правдада» толилогдо… тогтоол дотор партийна, советскэ, профсоюзна ба …ной органуудай зорилгонууд, эрхим үрэ дүн туй…лаар таряашадай мүрысөөнэй дүрим ба урма… хэмжээнүүд бүхы талаhаа тодорхойлогдонхой. …ндэ илалта туйлагшадта барюулагдаха улаан ту… мүнгэн шангууд. Хүндэлэлэй Грамотанууд болон …үүд бии болгогдоо. Бүхэсоюзна мүрысөөндэ он…аржа, үндэр баян ургаса ургуулха, түсэб болон …уялгануудые дүүргэхэ хэрэгтэ шэн зоригто …ульгэр жэшээ харуулhан хүдөө ажахын хүдэлмэ… Советскэ Союзай орден, медальнуудаар шагнаг…

…өө ажахын бүхы продуктнуудые үйлэдбэридхэ ба …худалдаха, экономическа эрхим үрэ дүнгүүдые …талаар арадай ажахын түсэб болон социалис …удаа колхоз, совхоз, район, округ, область, хи…еспублика бүхэнэй үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэм…а социалис мүрысөөнэй эгээл гол зорилго болохо …гээд тогтоол дотор хэлэгдэнэ. Мүрысөөнэй ну…эй байхын тула ходо бэе бэедээ шалгалта үнгэр…э дүнгүүдыень гаргажа байха, дүнгүүдыень оло…мжэдэ табиха ба сасуулан хараха арга хангаха…

…эдлэгшэд, хүдөөгэй коммунистнууд, хүдөө нюта…бүхы ажалшад эдэ үдэрнүүдтэ өөhэдынгөө хүдэл…үрэ дүнгүүдые шэнжэлэн, табан жэлэй гурбадахи …уйлаха юумэеэ тодорхойлжо байна. Хаа хаанагүй …-ажахын эдэбхитэдэй суглаанууд, партийна ко…лэй пленумүүд үнгэргэгдэнэ. Хабарай тарилгада … малай үбэлжэлгэ үнгэргэхэ, үйлэдбэриин ашаг …адань дээшэлүүлхэ тушаа тодорхой асуудалнууд …хэлсэгдэнэ. Ерэхэ жэлдэ арадай ажахын түсэбые …тайгаар дүүргэжэ, энэ жэлдэ дутуу абтаhан про…үдые хүсэлдүүлхэ зорилгые бодото дээрэнь заа…элүүлхэ тушаа хэлэгдэнэ гээшэ.

…ай тарилгада бэлэдхэл хадаа эмхидхэлэй ба тех…ска олон асуудалhаа бүридэнэ. Үйлэдбэри түсэб…эрэгтэй сорт ба ургамал шэлэн ололго, техникэ …лга, үтэгжүүлгэ бэлдэхэ ба зөөлгэ, кадрнуудай …уралсал — эдэ бүгэдэ хойшолуулашагүй хэрэг …асуудалнуудай аляанданьшье экономическа үн…имтатайгаар, бүхы талаhаань бодомжотойгоор …эрилтэ табигдана. Хүдэлмэриинь арга дүрэ он… байжа магад, гэбэшье зорилгонь нэгэ — продук…бэрилгэеэ дээшэлүүлхэ, арадай ажахын түсэб …лис уялгануудаа дүүргэхэ, гүрэнэй журам нягта …сахиха шухала. Таряашадай түрүүшын ээлжээ…лго гэбэл — Эхэ оронойнгоо захилые гүйсэд …бэелүүлхэ, даабариhаа гадуур ехэ продукци… Хабарай тарилгада бэлдэхэ зуураа, эдэ бүхы …нуудhаа хамаг ажал хэрэгээ захалха хэрэгтэй. …хүдөө нютагуудта үйлэдбэриин яhала бэрхэ мэр… эмхидхэгшэд урган гараа гээшэ. Тэдэнэр брига…рмэнүүдые хүтэлбэрилнэ, экономикын бүхэли …толгойлно. Хүдөө нютагуудтахи научно-техниче…элтын түлөө тэмсэлэй гол үүргые тэдэнэр даажа… Партийна организацинууд мэргэжэлтэдэй хүдэл…эрхим hайн жэшээнүүдые саг соонь обёоржо, эдэб… дэмжэхэ, тэдэнэй хүдэлмэриин дүй дүршэлые …шадабари болгохо, гээгдэжэ ябаhан участогуудта …уялгатай.

…бирскэ областиин Сузунска райкомой хүдэлмэ…ршэлhөө hургаал абамаар. Тус райком хүршэ …г Ленинэй нэрэмжэтэ ба «Пламени» гэжэ хоёр …хүдэлмэри шэнжэлhэн байна. Эндэ бүхы юумэ…дли — газар, техникэ, үрэhэ хүрэнгэньшье адли… Гэбэшье түрүүшынь колхоздо гектар бүриhөө …аряа хуряалгань жэл бүхэндэ 4—5 центнерээр …» колхозойхиhоо дээшэ байдаг. Ямар шал…б? Түрүүшынь колхоздо онсо бодомжотойгоор, …hон ушар бүхэнние анхаралда абан хүдэлдэг, …ажахыдань хүдэлмэриеэ хуушанайнгаал гуримаар …заар хэдэг байhаниень шэнжэлгэ харуулаа. Пар…комой үүсхэлээр Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо …ческа конференци үнгэргэгдэжэ, районой бүхы …тэдтэ харуулан ойлгуулха ба аша үрэтэй хэшээл …байха юм.

…й хамта иимэ конференцинүүд ходо амжалта… үнгэргэгдэдэггүй гээшэ. Зарнмдаа ёhын тэдыдэ үн… болодог, түрүү ажахы гү, али туршалгын стан… ошолго ямар нэгэ хүхюутэй аяншалга болоод …дэг. Түрүү дүй дүршэлые бүгэдын шадабари бол…элмэридэ дутагдалнуудай бии байhан ушарhаа, …йонуудта ажалай түрүү дүршэл, онол арга олон …эл ажахыдаа, үнөөхил бригада, звенодо хэрэглэг…тийна организацинууд, газарай органуудай хүтэл…эд энэ шухала удха шанартай хүдэлмэридэ онсо …хандуулха ёhотой.

…үедэ хэблэл, радио ба телевиденидэ ехэ зорил…алгагданхай. Социалис мүрысөөнэй ябасые үдэр …харуулжа байха, ажалай эрхим жэшээ тушаа …ойлгуулха гээшэ тэдэнэй түрүүшын ээлжээнэй …н. Манай агрономическа эрдэм ухаан ба түрүү …да дүй дүршэл тон баян, тэдэниiень үйлэдбэри…өөр нэбтэрүүлхэ шухала.

…жэлэй гурбадахи жэлые баян ургасаар алдар…эжэ шиидэhэн Краснодарай хизаарай таряаша…э үүсхэлые хүдөө нютагуудай ажалшад халуу…шаан дэмжэжэ байна. КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй …нүүдэй Соведэй, ВЦСПС ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай …таряашадай эдэбхи үүсхэлые улам бадаруулна. …схонуудта социалис мүрысөөн шэнэ хүсэтэйгөөр …лэ, үбэлэй үдэр бүхэн баян ургасын аша туhа…гдэг лэ!

«ПРАВДЫН» декабриин 6-най түрүү бэшэг.

XXIV ТҮСЭБТЭ ЮhЭДЭХИ — ЭРШЭ · ШАНАР · ДЭЛИСЭ

Уялгаяа шэнэлбэ

Улаан-Үдын аймагай Калининай нэрэмжэтэ совхозой малшад үбэлжэлгэдөө хэзээ хэзээнэйхиhээ эмхи гуримтайгаар оробо. Сагай уларилай бэрхэшээлтэй дээрэhээ хүдэлмэришэд ниитынгээ малда үбhэ тэжээл багые бэлэдхэжэ абаа. Совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд болон малшад үбэлжэлгэеэ эрхим hайнаар үнгэргэхын, мал ажахыhаа продукци бүри ехээр абахын, тоо толгойень олошоруулхын тула бүхы шадабари, мэргэжэлээ гарган ажаллахаар шиидэнхэй.

Ажахын малшад hаяхан болоhон суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй түүхэтэ тогтоолые зүбшэн хэлсэбэ.

hаалишад болон мал адуулагшад бии байгаа арга боломжоёо гүйсэд бодомжолжо үзэhэнэйнгөө удаа, дээшэлмэл социалис уялгануудые баталан абаба. Калининай нэрэмжэтэ совхозой hаалишад үбэлэй hарануудта үнеэн бүриhөө 1.360 килограмм hү hаажа абаха тухайгаа мэдүүлнэ. Совхоз соотоо hү hааляараа хододоо түрүү гэжэ алдаршаhан Саратовска hүнэй фермын hаалишад энэ хугасаада үнеэн бүриhөө 1.500 килограмм hү hаажа абаха тухайгаа нүхэдтөө мэдүүлээ.

Партком, дирекци болон рабочком социалис мүрысөөндэ илажа гараhан hүнэй фермэнүүдтэ дамжуулгын Улаан туг барюулха, онсо шалгарhан hаалишадта Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкэ ошохо путёвко үгэхэ юм. Мүн эрхим үрэ дүн туйлаhан hаалишад болон мал адуулагшад үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаха байна. Совхозой түбтэ эрхимлэжэ гараhан фермэнүүдэй, онсо шалгарhан hаалишадай хүндэлэлдэ Ажалай алдар солын туг үргэгдэхэ, алдар солын одон бадаруулагдаха юм.

С. ХАЛТУЕВ.

ҮНЕЭН БҮРИhӨӨ — 3250 КИЛОГРАММ

«1972—1973 онуудай үбэлэй үедэ малай ашаг шэмэ бүри ехээр абадаг, бэлэдхэдэг болохын түлөө мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй тогтоолтой Мухар-Шэбэрэй аймагай колхоз, совхозуудай малшад танилсажа, hайшаан дэмжэжэ байhанаа мэдүүлнэд.

«Авангард» совхозой hү hаалиин фермэнүүдэй hаалишадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаhан Октябриин революциин орденой кавалер Цырен-Дулма Гомбоевна Улзытуева тус тогтоолые халуунаар hайшаажа, байгша ондо hаамхай үнеэн бүриhөө 3250 килограмм hү hаажа, социалис уялгаяа дүүргэхэбди гэжэ үгэеэ үгөө.

М. ЦЫРЕНОВ.

ЗҮБШЭНЭ, ХЭЛСЭНЭ

Манай аймагай ажалшад «1972—1973 онуудай үбэлэй үедэ малай ашаг шэмэ бүри ехээр абадаг, бэлэдхэдэг болохын түлөө мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй тогтоолые халуунаар угтаад, зүбшэн хэлсэжэ эхилбэ. Нэн түрүүшээр үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэд, тэрэ тоодо «Дружба» колхозой агитаторнууд ажал хүдэлмэреэ hайжаруулха тухайдаа хэлсээ. Тэдэнэр энэ тогтоолые хүдөөгэй ажалшан бүхэндэ тайлбарилан ойлгуулха шухала гэжэ тоолоно.

«Сибирь» совхозой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай суглаан дээрэ мүн лэ энэ асуудал тушаа дэлгэрэнгы хөөрэлдөөн болоо.

XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой hү hаалиин хоёрдохи фермын коллектив энэ тогтоолые халуунаар дэмжээд, үбэлэй hарануудта үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 1100 килограмм hү hааха гэhэн социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхэбди гэжэ мэдүүлээ. Тус фермынхид үнгэрэгшэ кварталай дүнгүүдэй ёhоор, КПСС-эй райкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта, мүнгэн шанда хүртэhэн юм. Тэдэнэр хэлэhэн үгэдөө хүрэхэл байха.

И. ИСТОМИН,
КПСС-эй Бэшүүрэй райкомой агитаци ба пропагандын таhагые даагша.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ ГҮРЭНДЭ МЯХА, hҮ, ҮНДЭГЭ ТУШААХА ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЭ ТУХАЙ

1972 оной декабриин 1-нэй мэдээн
(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Мяхан (нэмэлтэ даабаритайгаар)	hүн (нэмэлтэ даабаритайгаар)	Үндэгэн (нэмэлтэ даабаритайгаар)
Баргажанай	99,9	109	3,1 дахин
Баунтын	89	109	—
Бэшүүрэй	92	88	132
Зэдын	99,0	101	100,9
Яруунын	82	92	115
Загарайн	77	86	204
Захааминай	102	106	—
Кабанскын	95	94	136
Хэжэнгын	88	91	114
Хурамхаанай	85	98	3 дахин
Хяагтын	105	89	153
Мухар-Шэбэрэй	102	92	104
Ахын	92	136	—
Прибайкалиин	92	95	100
Хойто-Байгалай	87	219	—
Сэлэнгын	84	92	22 дахин
Түнхэнэй	100,5	113	116
Улаан-Үдын	96	93	136
Хорины	82	94	172
Республика бүхыдөө	94	95	130

«Сельхозтехника» нэгэдэлэй Мухар-Шэбэрэй отделениин олон үндэhэ яhатанhаа бүридэhэн коллектив СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө шармайн оролдоно.

Отделениин токарна, кузнечнэ, мотоорно ба бусад цехүүдтэ техникэ заhабарилха хүдэлмэри эмхитэй hайнаар ябуулагдана. hүүлэй мэдээгээр «МТЗ», «ТДТ-40» түхэлэй 318 трактор заhабарилагданхай. Тус коллектив 10 hарынгаа түсэб 118 процентээр дүүргээ. Механическа отряд (начальнигынь И. С. Захаров) жэлэйнгээ түсэб аяар ноябриин 7-до дүүргэhэн байна.

БурАССР-эй габьяата механизатор Пётр Таргунаков, 2-дохи классай жолоошон Георгий Овчинников, 5-дахи разрядай слесарьнүүд Калина Красиков, Павел Козолупенко болон бусад нүхэдтөө жэшээ харуулна.

— Бүхы техникэеэ эрхим шанартайгаар, саг соонь ерэхэ жэлэй хабарай тарилгын хүдэлмэридэ бэлдэлгэ манай нангин уялга болоно. Хараалhан түсэбөө дүүргэхын тула манай заhабарилагшад эршэтэйгээр ажаллана, — гээд отделениин главна инженер, техническэ эрдэмэй кандидат Дуглас Арчилович Чалаташвили манда хөөрэнэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: (зүүн гарhаа): 5-дахи разрядай слесарь, КПСС-эй гэшүүн Калина Красиков; заhабарилагдаhан техникэ жэрылдэнэ; электро-гагнууршан, БурАССР-эй габьяата механизатор Петр Таргунаков.

С БАЛДУЕВАЙ фототекст.

СССР ЧИЛИ ХОЁРОЙ ХООРОНДЫН ХАРИЛСАА ХОЛБООН УЛАМ ХҮГЖЭНЭ

Үнгэрэгшэ жэлэй газарай хүдэлөөнhөө гэмтэлдэ ороhон Чилиин Вальпараисо гэжэ хотодо байрануудые бариха ехэ комбинат бүтээгдээ. Энээнэй проектые совет мэргэжэлтэд табиhан, шухала хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдые Чилиин арадта бэлэг болгожо Советскэ Союз үгэhэн байна. Эндэхи барилгын хүдэлмэри дүүрэнтээ. Түхеэрэлгэнүүд хабсаргагдаад, туршалга гаранхай: түрүүшын панель поточно линеэр дамжан гараба.

Энэ предприяти жэлэй турша соо 70 мянган дүрбэлжэн метр гэр байрануудые барихаар хараална. Тэдэ бүгэдэ хадаа байрын асуудалнуудые шиидхэлгэдэнь Чилидэ тодорхой туhаламжа үзүүлэлгын эли тодо жэшээ болоно гэжэ Гадаадын экономическа харилсаа холбооной талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедhээ мэдээсэбэ.

Совет-чилиин харилсаа холбоон олон hалбарида хамаадана. Эдэнние хүгжөөхын тула шухала мүнгэ урьhа зээлеэр үгэнэ. Промышленна түхеэрэлгэ худалдан абахын, тэрэ тоодо гүрэнэй мэдэлдэ оруулагдаhан зэдэй промышленностиин хэрэглэмжэ хангахын тула, Чилиин правительство тэрэ мүнгэ хэрэглэхэ юм. Чилидэ совет мэргэжэлтэд ошоод, тэндэхи ханинартаяа хамта зэд бүри ехээр малтан абаха, элдэб хэрэгсэлнүүдые бүтээхэ hанамжа дурадхалнуудые хараална, тэдэнние бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ хабаадана.

Совет мэргэжэлтэдые олохон предприятинууд, барилганууд, проектын ба научна эмхи зургаануудта хаража болохо байна. Эдэнэр тепловой хоёр электростанци барихын тула шухала технико-экономическа проектнүүдые Чилиин инженернүүдтэй хамта зохёогоо.

Чилиин эрье шадарай уhанда загаhа бариха совет гурбан судна жэлэй турша соо амжалтатайгаар ашаглагдажа байнхай. Эдэнэй экипажнууд 18 мянга шахуу тонно загаhа барижа, Чилиин эмхинүүдтэ тушаагаа. Тусхай гавань, загаhа буйлуулан шанаржуулха хэдэ хэдэн предприятинуудые бариха, тэрэшэлэн загаhанай промышленностиин мэргэжэлтэдые бэлдэхэ hуралсалай түб бии болгохо асуудалнууд мүнөө шиидхэгдэжэ байна.

Чилиин хүдөө ажахыда ехэ туhаламжа үзүүлэгдэнэ. Хани барисаата энэ орондо олон трактор ба хүдөө ажахын бусад машинанууд эльгээгдээ. Вакцина үйлэдбэрилхын тула шухала ветеринарно-бактериологическа лаборатори, мал искусственна аргаар үрэжүүлхэ центр гэхэ мэтэ — мал ажал хүгжөөлгэдэ, тэрэнэй ашаг шэмэ дээшэлүүлгэдэ шухала барилгануудые эмхидхэлгэдэнь Чилидэ туhа хүргэхэ тухай хэлсээн баталагданхай.

Тэрэшэлэн ашагта малтамалнуудые шэнжэлэн бэдэрхэ, химиин промышленность хүгжөөхэ, оролдолго хүсэлэлгэ нэгэдхэгдэнэ.

Тиин хоёр ороной экономическа ба техническэ харилсаа холбоон Чилиин национальна экономикые, түбхын түрүүн тэрэнэй гүрэнэй секторые бэхижүүлгэдэ, ажалшадай байдал улам hайжаруулха хэрэгтэ зорюулагдана. Энэмнай совет-чилиин худалдаа наймаае улам үргэдхэлгэдэ туhа хүргэхэнь лабтай. Совет түхеэрэлгэнүүдэй орондо, техническэ туhаламжын түлөөhэндэ Чили өөрынгөө экспортын товарнуудые, тэрэ тоодо СССР-эй туhаламжаар баригдаhан предприятинуудай продукцине Советскэ Союзда үгэхэ юм.

(ТАСС).

СОВЕТ-ЧИЛИИН ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

Албанай хэрэгээр Советскэ Союзда айлшалжа ерэhэн Чилиин Республикын Президент Сальвадор Альенде Госсенстэй КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорныя, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленкын, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарёвой, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын хөөрэлдөөн декабриин 6-да Кремль соо эхилээ.

Хани барисаанай, үнэеэ хүсэд ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөнэй үедэ совет-чилиин харилсаае саашадань хүгжөөлгын асуудалнуудаар, тэрэшэлэн уласхоорондын тон шухала зарим асуудалнуудаар hанал бодолоо зүбшэлhэн байна.

Хөөрэлдөөн үргэлжэлүүлэгдэхэ.

ЧИЛИИН РЕСПУБЛИКЫН ПРЕЗИДЕНТЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, Советскэ правительство декабриин 6-да Кремлиин Ехэ ордон соо Чилиин Республикын Президент Сальвадор Альенде Госсенсын хүндэлэлдэ обед эмхидхэбэ.

Москва ерэhэн Чилиин Республикын правительствын гэшүүд, Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Луис Корвалан, тэрэшэлэн Чилиин Республикын хэрэгүүдые Советскэ Союзда саг зуура эрхилжэ байгаа этигэмжэтэ Марио Дарриграндн болон бусад тушаалтад хүндэтэ айлшантай, тэрэнэй hамгантай хамта обедтэ хабаадаа.

Совет талаhаа нүхэд Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Е. Шелест, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарёв, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев болон бусад обедтэ хабаадаба.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, Чилиин Республикын Президент Сальвадор Альенде үгэнүүдые хэлээ. Эдэнэй үгэнүүд ехэ анхаралтайгаар шагнагдаhан, альга ташалгануудаар угтагдаhан байна.

Обед хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИНУУДТА

РСФСР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэ сессиин болохоёо байhантай дашарамдуулан, Россин Федерациин Верховно Соведэй Түсэблэлгын-бюджетнэ комиссинуудай, hалбаринуудта хабаатан комиссинуудай түлөөлэгшэнэрэй, Залуушуулай хэрэг эрхилхэ, байгаалиие сахин хамгаалха комиссинуудай хамтын заседани депутат С. Н. Сабанеевэй хүтэлбэри доро декабриин 6-да болоо. Депутадууд РСФСР-эй арадай ажахые 1973 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй проект тухай РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, республикын Госпланай түрүүлэгшэ К. М. Герасимовай, РСФСР-эй 1973 оной гүрэнэй бюджедэй проект тухай, РСФСР-эй 1971 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай РСФСР-эй финансын министр Н. И. Фадеевэй элидхэлнүүдые сонособо. Арадай ажахын түсэбые, гүрэнэй бюджет ба бюджедэй гүйсэдхэл тухай тоосоое даб дээрэ хаража үзэхэ тушаа Түсэблэлгын-бюджетнэ комиссиин заhабаринуудта хабаатай комиссинуудай түлөөлэгшэдэй, Залуушуулай хэрэг эрхилхэ, байгаали сахин хамгаалха комиссинуудай хүдэлмэриин гурим тухай Түсэблэлгын-бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшын орлогшо Л. А. Борисовай мэдээсэл соносогдоо.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь Х. П. Нешков, РСФСР-эй министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд заседанида хабаадаба.

Тэрэл үдэртөө бэлэдхэлэй бүхы комиссинуудай заседанинууд болоо. Эдэнь РСФСР-эй арадай ажахые 1973 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй, РСФСР-эй 1973 оной гүрэнэй бюджедэй проектнүүдэй тус тус бүлэгүүдые, мүн 1971 оной бюджедэй гүйсэдхэл тухай тоосоое зүбшэн хэлсэжэ эхилээ.

(ТАСС).

ВЬЕТНАМДА ЭСЭРГҮҮ ГЭМТЭ ЯБУУЛГАНУУДЫЕ БОЛЮУЛХА!

Вьетнамай асуудалые амгалан аргаар шиидхэхын түла ДРВ-гэй правительствын, Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын гаргаhан тодорхой, үрэ ехэтэй оролдолго хүсэлэлгэнүүдые совет хүнүүд ехэтэ hайшаан дэмжэhэн байна. Вьетнамдахи дайе болюулха, амгалан байдал hэргээхэ тухайда ДРВ-гэй ба США-гай правительствануудай түлөөлэгшэдэй үгэеэ ойлголсоhон тухай мэдээсэлые совет арад баяртайгаар угтаа бэлэй. Тэрэ хэлсээн тогтоогдомол болзорнуудтаа гар табигдаха, ехээр зүдэрэгшэ Вьетнамай газар дээрэ үниинэй хүлеэгдэhэн амгалан байдал тогтоохо гэжэ дэлхэйн олониитэ найдаhан байгаа. Гэхэ зуураа, эдэ найдабаринууд буруу hүрөө. США-гай правительство абаhан уялганудтаа зүришэн хэлсээндэ гар табилга таhалдуулhан, элдэб эсын шалтагуудые дурдан, Вьетнамда эсэргүү эзэрхэг түримхэй дайгаа саашадань унжагайруулха политика баримталжа үргэлжэлhөөр.

Эб найрамдал хамгаалдаг Совет комитедэй мэдүүлгэ дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: сүлөөдэ дуратай вьетнам арадта эсэргүү американ эзэрхэг түримхэй ябуулгануудые дары болюулха эрид шанга эрилтэ эб найрамдал хүсэдэг совет хүнүүд табина. Зүб зүйтэй эрилтэнүүдые ойлгожо, дайгаа болюулха ба Вьетнамда амгалан байдал hэргээхэ тухай хэлсээндэ США энэ дары гар табиха ёhотой.

ВЦСПС, ВЛКСМ-эй ЦК, СССР-эй Залуушуулай эмхинүүдэй комитет, СССР-эй Студентнэрэй совет, Вьетнамые дэмжэдэг Советскэ комитет ДРВ-гэй ба Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын тодорхой хараа бодол, hайшаалтай хүсэл эрмэлзэлые дэмжэhэн мэдүүлгэнүүдые тунхаглаа. Вьетнамдахи дайе болюулха ба амгалан байдал hэргээхэ тухай хэлсээнүүдтэ гар табилга Холбоото Штадуудай гэмээр лэ хойшо татагдажа байна гээд совет олониитэ ехэ зэбүүрхэлтэйгээр тэмдэглэнэ гэжэ Вьетнамые дэмжэдэг комитедэй мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

(ТАСС).

Табан жэлэй түрүүшүүл

КОММУНИС АЖАЛАЙ ОТАРАДА

Баргажанай хадануудай эгсэ шулуун байсануудай оройһоо хүбэн сагаан үүлэн обоорон гараад, зүүлжээ нүүнэ. Уданшьегүй намарай сибэгэр хүхэ огторгой бүрхэжэ, хойноһоо һэб-һаб үлеэгээд захалба. Тарянай поли дээгүүр бэлшэжэ ябаһан тобир тарган хонид эндэ үлэһэн һолоомо яаралгүйхэн шэмхэлнэд.

Набтаршаг бэетэй, табяад наһанай эхэнэр мориндоо хүнгэнөөр мордожо, хонидоо эрьюулжэ захалба. Тэрэнэй хонгёо хоолой холуур сууряатана. Бэлшэжэ ябаһан хонид дурата дурагүйгөөр сугларнад. Һалхин улам шангадана. Тала дайдын дундуур шорой тооһо үрхирүүлэн шэдэлнэ.

«Үглөөгүүр сэлмэг байгаа һэмнай. Намарай огторгой нимэл даа. Муу зантай хүндэл адляар аашалха. Үдэр соо хэдэн ондоогоор хубилха» гэжэ Согто Тыхеевна Энхеева шэбшэн, хонидоо тууна. Тэдэнь бэлшээриин газарһаа холодохо дурагүйнүүд. Хонидоо дахуулдаг эреэгшэнииншье эндэһээ һалахаар бэшэ хэбэртэй.

«Хонид хадаа хонид байнат даа. Танай дураар һаа, һүни болгохош. Тингэбэл һаһан хэрэг гээшэ» гэжэ Согто Энхеева бодомжолон, моринойнгоо хабһа хүлөөрөө нэшэжэ ябаад гүйлгэнэ. Эреэгшэниинь бэшэнэйнгээ урда гараба. «Зай эреэгшэн, эреэгшэн дахуула» гэжэ байгаад Согто баяртайгаар шэбэнэнэ. Улаан-Үдын индустриальна техникумдэ һурадаг басаганиинь зунайнгаа амаралтада ерэхэдээ, дахуулдаг хониндо иимэ нэрэ үгөө һэн. Зүүн-Хүнтэйн хоймортохи тарялан тээшэ хонидоо дахуулаад гүйжэ, басагыень яһала зобооһон юм». «Нюдэнэйнгөө эреэлжэтэр гүйхэ яаһан хонин гээшэб! Эреэгшэн гэжэ нэрэ үгэхэ юм байна» гэжэ Сэндэмэ басаганиинь сухалдаад хэлээ һэн. Тэрэнһээ хойшо энэ дахуулагша хониниинь эреэгшэн гэһэн нэрэтэй болоо бэлэй.

Эреэгшэниинь бэеэр томо, хүсэ шадалаар һайн хонин. Хабартаа эхирлэжэ, 3 килограмм 500 грамм нооһо үгөө һэмнай. Булта хонидынь имэнүүд һаа, хэды олон хурьгад абтаха бэлэй. Хонидоо зунай үедэ һайнаар бэлшээжэ таргалуулбал, олон хурьга абажа, ехэ нооһо хайшалха дүүрэн арга бии гэжэ Согто Тыхеевна Энхеева доторoo шэбшэнэ.

Хурамхаанай аймагай түрүү хонишодой суглаан дээрэ Согто энээн тушаа яһала ойлгосотойгоор, эли тодоор хэлээ һэм шуу. Үнинэй хонишод «зүб юумэ хэлэнэш» гэлдэн альга ташаа һэн.

Һалхин улам шангадана. Согтын шэхэ, хасарыень хоротойгоор шэрбэнэ. Хонидынь дурата дурагүйгөөр байра тээшээ гэшхэлнэд. Һалхинай һуладахада, дүтэ ойрын юумэн элихэнээр харагдаадхина. Согто совхозойнгоо хүнгэн машинын сэхэ урдаһаань ерэжэ ябахые обёоржорхибо. «Ямар тиимэ шухала хэрэг гараһан байба гээшэб» гэжэ доторoo шэбшэн, яаралтайгаар хонидоо туунa. Машина зогсожо, кабина сооһоонь Самажаб Самбуева бууба. Тэрэнэй хойноһоо Гааргын совхозой главна зоотехник Доржо Домбоевич Гомбоев гаража ерэбэ.

Энэ хүйтэндэ ямар холо хонидоо маһана гээшэбши? — гэжэ Доржо Домбоевич Согтодо хандана.

— Саһанай бага байһанһаа хонидоо һайн бэлшээриндэ ябуулха гэжэ һанаатайлби даа, — гэжэ Согто харюусана. Доржо Домбоевич хонидынь эрьюулэн харана.

— Зундаа яһала таргалаа юм байна. Алишье отарын хонидһоо һураггүй тарганууд байна. Иимээрээ үбэлөө дабаа һаа, хонидтнай һайн түл үгэхэ байха даа,— гэжэ Доржо Домбоевичой хэлэхэдэ:

— Юрөөл болог даа, — гэжэ Согто Тыхеевна Энхеева харюусаа бэлэй.

— Согто, дааранюош. Машина соо орожо дулааса. Хонидоо би тууһууб. — гэжэ Самажаб Самбуева хэлээд, эмээл мориндонь мордобо.

«Баарһан, ходол намаяа һанаан бодожо ябаха. Иимэ хүнтэй хүдэлхэдэнье амар, ажалниье урагшатай байна даа» гэжэ Согто шэбшэһээр, хүнгэн машина соо оробо. Һалхин сухалтайгаар улина. Үдэшын боро хараанаар байрадаа хүрэжэ ерэбэд. Сэсэгма Надмитова үбһэ гаргаад хонидоо хүлеэжэ байба. Сэсэгма, Согто, Самажаб хонидойнтоо хорёо соогуур дундуурнь ябажа харана.

— Ехээр дaараһан хонид үгыл хэбэртэй, — гэжэ тэдэ хөөрэлдэһөөр гэртээ оробод. Халуун сайгаа ууна, бага зэргэ дулаасахадаа, Согтын нойрынь хүрэшэбэ.

Согто Тыхеевна Энхеева эдир залууһаа хонин ажалда хүдэлнэ. Энэ олон жэлнүүд соо хони адуулжа, хэды ехэ нооһо, мяха гүрэндөө тушаалсаа гээшэб! Дүршэл шадабаритай болоһон хонишон хонидоо һайнаар харууһалжа, жэл бүри олон хурьга абана, ехэ нооһо гүрэндөө тушаана. Байгша оной хабар энэ отарын хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга абажа, гээлтэ хороолтогүйгөөр түлжүүлээ. Хурьга тушааха үедэ толгой бүхэнэйнь шэгнүүр 21 килограмм болоһон, хонин бүриһөө 3 килограмм нооһо хайшалһан байха юм.

— Үбһэ, һолоомоор багашаг байгаа һэмди. Тингэбэшье бидэнэр 100 эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга абаабди. Сэсэгма Надмитова, Самажаб Самбуева гэгшэдээр арбаад жэл сугтаа хүдэлнэбди. Бултадаа эбтэй эетэйгээр хүдэлһэнэй ашаар иимэ һайн амжалта туйлаабди,— гэжэ Согто Тыхеевна Энхеева хөөрэнэ.

Зүбшье юумэ хэлэнэл даа. Ажалша зон нэгэ һанал бодолтойгоор хүдэлбэл, һайн үрэ дүн туйлаһан лэ байдаг шуу. Согто Энхеевагай даадаг отарын хонид Хурамхаанай аймагай Гааргын совхозой эгээл тобир тарган хонид гэжэ мүнөө тоологдоно. Зунай сагта һайса бэлшээгээ. Согто Тыхеевна Энхеева искусственна аргаар хонидоо үрэжүүлдэг байха юм.

— Манай совхозой хонишон Согто Тыхеевна хонидтоо үрэжүүлгэ хэдэт. Бэшэ хонишодой энэ мэргэжэл шудалаа һаань, өөһэдтэнь аша үрэтэй байха бэлэй, — гэжэ совхозой главна зоотехник Доржо Домбоевич Гомбоев хөөрэнэ.

Мүнөө жэл тус ажахы үбһэ, зелёнко, һолоомо яһала һайнаар хуряагаа. Үхэр малда, хони хурьгадта үбэл соогоо хүрэхөөр тэжээл бэлдэгдэнхэй. Согто Тыхеевна Энхеевагай отарын хонишод ерэхэ жэлдэ 100 хонин бүриһөө 110 хурьга абахаар шиидэнхэй. Энэ отарын хонишодто совхоз соо эгээл түрүүлэн коммунис ажалай үндэр нэрэ зэргэ олгогдоһон. Эдэнэр мүнөө СССР-эй 50 жэлэй ойн баярай тэмдэгтэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ байна. Гааргын совхозой бэрхэ хонишон Согто Тыхеевна Энхеева урдаа табиһан зорилгонуудаа бэелүүлхэл байха.

К. ЖАМЬЯНОВ.

МАЛШАДАЙ БҮХЭСОЮЗНА МҮРЫСӨӨНДЭ ОРОЛСОЁ

ИИМЭЛ ДАА МҮРЫСӨӨНЭЙ ХҮСЭН

«1972—1973 онуудай үбэлэй үедэ малай ашаг шэмэ бүри ехээр абадаг, бэлэдхэдэг болохын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ гэһэн фермэ болон бригадануудай, колхоз болон совхозуудай түрүү коллективүүдэй эдэбхи үүсхэлые һайшааха».

(КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй тогтоолһоо.).

Юһэдэхи табан жэлэймнай хоёрдохи жэлэй түгэсэхэ саг үдэр үнгэрхэ бүри улам ойртожо байна.

Үнэхөөр хэһэн, бүтээһэн ажал, хэрэгээ эрьен харахада яһала баясамааршье, бахархамааршье байдаг. Теэд ажалша бэрхэ, шударга хүн гээшэмнай туйлаһан амжалтаараа хэзээдэшье дашуурлжа байдаггүй, харин хэһэн хүдэлмэриингөө дутагдалые заабол элирүүлжэ, тэрэнээ усадхахые оролдодог заншалтай юм. Имэрхүү, хэһэн ажалаараа һанал бодолoo ханадаггүй түрүүшүүл ажахыдамнай нилээд олон. Имагтал эдэнэрэй шударга бэрхээр хүдэлмэрилжэ, ажалай эрхим хэшээ харуулһанай ашаар энэ табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ хараалһан түсэб, абаһан уялгамнай хаһа сагтаа бэелүүлэгдэжэ байна гээшэ. Юуб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, түрүүшүүлэй эрмэлзэл зоригоор туйлагдаһан эрхим дүй дүршэл хаа хаанагүй үргэн дэлисэтэйгээр нэбтэрүүлэгдэнэ, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудыень элирүүлэгдэнэ.

Үнгэрһэн энэ хугасаа соо газар тарялангай, мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдаха түсэбөө дүүргэхэ талаар ажахымнай таряашад, малшад горитойхон амжалта туйлаһан байна. Мүнөө манай колхоз бүхыдөө 1971 үхэртэй, тэрэ тоодо 600 үнеэтэй, 13.853 хонитой, тэрэ тоодо 7 мянган эхэ хонитой, 342 гахайтай, 200 шахуу халтар хара үнэгэтэй гэхэ гү, али аймаг доторoo эгээн томо ажахынуудай нэгэн гэжэ тоологдодог. Байгша ондо колхозой үхэршэд, хонишод малайнгаа тоо толгой олошоруулхаар хараалагдаһан түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэһэн байна. Жэшээлбэл, энэ жэлдэ ажахы доторнай бүхыдөө 6.117 хурьга, 603 тугал, 399 поршоонхо абтажа, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэһэн байна. Тиихэдэ 100 үнеэн бүриһөө 92 тугал, 100 эхэ хонин бүриһөө 87 хурьган, эхэ гахай бүриһөө 10 поршоонхо абтажа тобиржуулагдаа гэхэ гү, али хараалагдаһан түсэбэй үлүүлэн дүүргэгдэһэн юм. Гадна хонин бүриһөө 3 килограмм 400 грамм нооһо хайшалжа, 413 центнер нооһон гүрэндэ худалдагдаа. Тэрэшэлэн жэлэй эхинһээ хойшо һү haaxa даабаряа 9.350 центнертэ хүргэжэ, гүрэндэ 8.067 центнер һүн тушаагдаа юм. Тингэжэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1.643 килограмм һүн абтаһан байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ һү һаалимнай нилээд дээшэлжэ байна гэжэ тэмдэглэлтэй. Жэшээлбэл, нёдондо энэ үедэ гүрэндэ 7.558 центнер һү тушааһан байбал, байгша ондо 509 центнерээр ехые худалдаа. Энэ амжалта яагаад туйлагдааб гэхэдэ, һүүлэй үедэ ажахы доторнай һаамхай үнеэд олошоржо ашаг шэмэнь горитойхоноор дээшэлээ. Даажа абаһан малаа бии тэжээлээрнь эдеэлүүлжэ, зүбөөр харууһалжа, колхозоймнай һаалишад мүнөө үнеэн бүриһөө суудхын дунда зэргээр 9—9,5 килограмм һү һаана.

Юрэнхы дээрэнь абажа харахада, энэ илалта гол түлэб малшад, хонишодой хоорондоо мүрысэн ажаллажа, түрүү дүй дүршэлөө халан абалсаһанай ашаар туйлагдаһан байна. Жэлэй эхиндэ гүүртэ, отарануудай түсэб хараалхадаа бидэ урдань туйлагдаһан дүнгүүдыень заабол зэргэсүүлжэ харалсадаг байнабди. Тингэжэ ажахымнай хонишод, малшад энэ түсэбөө зүбшэн хэлсэжэ, шэнэ социалис уялгануудые абахадаа бии байгаа арга боломжонуудаа заабол харадаг байна. Гадна социалис мүрысөөн колхозой парткомой, правлениин тогтооһон гуримаар, мүрысөө эмхидхэгшэ гүүртэ, отарын коллективүүд ямар коллективтэй хаба шадалаа туршалсахаяа өөһэдөө шэлэдэг, заншалтай юм. Энэнь яһала һайн байдаг. Юуб гэхэдэ, мүрысөөндэ уригшад тулюур туйган байдалтай коллективүүдые бэдэрдэг бэшэ, харин ажалаа һайнаар эмхидхэһэн, заабол түрүү зэргэдэ ябадаг гэхэ гү, али өөһэдһөөнь үлүү ехэ шадалтайшуулые шэлэдэг байха юм.

Хараадшье үзэел даа. Урдань гүрэндэ тушаагдаһан малай тус бүриин шэгнүүр оройдоол 270 килограммһаа дээшэ гарагшагүй бэлэй. Һүүлэй үедэ малшадай дунда мүрысөө дэлгэрүүлжэ түрүүшүүлдэ нэмэлтэ түлбэриин үгтэдэг болохоһоо хойшо үхэршэн бүхэн харууһалжа байһан малайнгаа тус бүриин шэгнүүрые заабол 320-350 килограммда хүргэжэ тушаахаар эрмэлзэнэ. Тэмэндэ түрүү, дүй дүршэлтэй үхэршэн Михаил Осипов зунай бэлшээридэ адуулһан 100 үхэрөө тус бүриин 330 килограмм шэгнүүртэйгээр мяханай комбинадта тушаажа, абаһан уялгаяа сүм дүүргээ. Энэ амжалта туйлаһандаа Михаил Осипов горитойхон нэмэлтэ түлөөри абаһан, магтаалда хүртэһэн байна. Харин мүнөө М. Осипов декабрь һарада тушаагдаха 160 үхэр даажа абаад, тусхай һайн тэжээл дээрэ харууһалжа, шэгнүүрыень нэмээжэ байнхай.

Тиихэдэ мүрысөөнэй манлайда ябаһан түрүү һаалишад Хяагтын аймагай Алтайн совхозой һаалишадай үүсхэлдэ харюу болгон, үбэлэй үедэ үнеэн бүриһөө 1.500 килограмм һү һаахаар уялга абаһан Агафья Суслова. Нима-Цырен Жапова, Тамара Точилина гэгшэд жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө 2.199—2.554 килограмм һү абажа эрхимлэһээр. Тэрэшэлэн хонишод-зуутад Пурбо Доржиев, Пётр Бабаринов, Тимофей Алексеев болон бусад байгша ондо туйлаһан амжалтаяа улам батадхахаар мүнөө үбэлжэлгээ эмхитэй һайнаар угтаад байнхай.

Байгша ондо сагай уларилай таарамжагүй байһан дээрэһээ бүхыдөө 14.500 центнер үбһэ хуряажа, 200 гаран тонно сенаж, 10 мянган тонно силос дараһан ба 14 мянган центнер һолоомо һүрнилһэн байнабди. Зүгөөр энэ тэжээлнай үбэлэй үедэ бүхы малыемнай хүсэд хангахагүй гээшэ. Тиимэһээ малшад, хонишоднай тэжээлээ гамтайгаар гаргашалхын тула тэрэнээ хэршэжэ бутаруулаад, талха тарянай зүйлтэй холижо эдюулнэ. Гадна һаянай һолоомоёо аммиагай уһа сүршэжэ шанаржуулаад, малда үгэдэг болообди.

Мүнөө үедэ республика доторнай Хяагтын аймагай Алтайн совхозой, Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой һаалишад, үхэршэд үүсхэл гаргаһан байна. Тэрэнэй хажуугаар малшадай бүхэсоюзна мүрысөөнэй долгин хаа хаанагүй улам хүсэтэйгөөр эбхэржэ байнхай. Тиин манай колхоз энэ мүрысөөндэ хам оролсохо зуураа хараалагдаһан түсэбөө сүм дүүргэжэ, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө урдаа тодорхой зорилгонуудые табижа байна.

Хэрбээ үбэлэй һарануудта бүхы гүүртээрээ үнеэн бүриһөө 1.250 килограмм һү һааһан коллективтэ колхозой правлениин, парткомой дамжуулгын Улаан туг, гүүртые даагшада 30 түхэригэй бэлэг барюулагдаха байна. Харин энэ хугасаа соо үнеэн бүриһөө 1.500 килограмм һү һааһан һаалишадта 50 түхэригэй, тиихэдэ 1.400 килограмм һү абагшадта 40 түхэригэй ба үнеэн бүриһөө 1.300 килограмм һү һааһан һаалишанда 30 түхэригэй бэлэг үгтэхөөр хараалагданхай. Гадна һара бариин дүнгөөр эрхимлэжэ, түрүүшын гурбан һуури эзэлэгшэд баһал мүнгэн шанда хүртэхэ гуримтай. Харин, онсо шалгарагша фермэ, һаалишанай хүндэлэлдэ ажалай алдар солын туг намилзуулагдаха.

Социалис мүрысөөнэй эршын улам шангадахын тула мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэд һара бүхэндэ дүнгүүдыень согсолжо, хүнүүдтэ дуулгажа байхаар уялгалагдаа. Иимэ мүрысөө эмхидхэжэ, малшадайнгаа эдэбхи үүсхэлые улам дэмжэһэнэйнгээ ашаар манай колхоз хараалагдаһан түсэбөө болзор соонь дүүргэжэ, ерэхэ жэлдэшье туйлаһан амжалтаяа улам арьбадхахаар оролдоно.

В. ТАРМАЕВ,
«Улаан Оронго» колхозой түрүүлэгшэ.
В. НИНДАКОВ,
колхозой парткомой секретарь.

Улаан-Үдын аймаг.

ТАНИЛСАГТЫ: Татьяна Павловна Баранова. Тэрэ «Теплоприбор» заводой токарь. Эрхимээр ажаллаһанайнгаа түлөө коммунис ажалай ударник гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Үдэр бүриингөө даабарние үлүүлэн дүүргэжэ, СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе ажалай бэлэгүүдээр угтаха зорилготой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Т. П. Баранова.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Эршэтэ ажалай дүн

Мухар-Шэбэрэй аймагай ажаһуудалай эрилтые хангадаг комбинадай хүдэлмэришэд СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй алдарта ойе ажалай амжалтаар угтаха гэжэ шиидэһэн юм. Тэдэнэр хэлэһэн үгэеэ хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тулада эршэмтэй һайнаар ажаллаа. Энэ предприятиин коллектив гурбадахи кварталай түсэбые 110 процент дүүргээ.

Тиихэдэ барилга-заһабарилгын бүлэгэй хүдэлмэришэд октябрь һарын даабарие 103 процент дүүргэжэ шадаа. Тэдэнэр найман айлай байха гэр барижа тушаагаа. Түсэбһөө гадуур хоёр айлай байха нэгэ гэр ашаглалгада үгэһэн байна. И. М. Шириколовай даадаг барилгашадай бригада нүхэдэйнгөө дундаһаа шалгарна. Энэ багахан коллектив эбтэй эетэйгээр ажаллана, бэе бэедээ туһалалсан, ажал хүдэлмэридөө үнэн сэхээр хандана.

— Жэлэйнгээ түсэб декабриин 15 болотор дүүргэхэ арга боломжотойбди. Юуб гэхэдэ, штукатуршан Т. Р. Безбородова, молошо дархан Т. А. Федоров мэтын хүнүүдтэй ажаллахада урматай, — гэжэ бригадир Шириколов хөөрэнэ.

М. ЦЫРЕНОВ.

Политическэ һуралсал

ПРОПАГАНДИСТ ХЭШЭЭЛ ҮНГЭРГЭБЭ

Политическэ һуралсалай хэшээлнүүд мүнөө хаа ... нагүй түлэг дундаа үнгэргэгдэжэ байна. Респуб... Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын коллективтэ ... тическэ һуралсал ямараар үнгэргэгдэнэб гэжэ һо... хогдоо. КПСС-эй мүнөө үеын экономическа ... литика шудалха талаар теоретическэ семинарай ... рилэгшэ, министерствын түсэблэлгын-финансова ... гай начальник, үннэй пропагандист Василий ... ИТЫГИЛОВЭЙ үнгэргэһэн хэшээл доро үгтэбэ.

КПСС-эй мүнөө үеын экономическа политика шудалха талаар теоретическэ семинарай хэшээлнүүд дээрэ «СССР-эй ленинскэ национальна политикын илан мандалга», «Социализмын экономическа гол хуули ба партиин экономическа политикын зорилго», «КПСС-эй XXIV съезд нийтын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ тухай», «Социалис оронуудай экономическа нэгэдэл тухай асуудалнууд КПСС-й XXIV съездын материалнууд дотор» гэхэ мэтэ олон асуудал 1972—73 онуудай һуралсалай жэлэй туршада шудалха байна.

...Республикын дотоодын хэрэгүүдэй министерствын хүдэлмэрилэгшэд саг болзортоо семинарайнгаа хэшээлдэ сугларба. Тэдэнэр хэшээл дээрээ «Социализмын экономическа гол хуули ба партиин экономическа политикын зорилго» гэһэн темэ зүбшэн хэлсэхэ ёһотой байба.

Хэшээлэйнь методико тухай хэлэхэдэ иимэ. Пропагандист урид үнгэргэгдэһэн хэшээл дээрээ удаадахи темынгээ гол асуудалнуудые, литература заажа үгэдэг байна. Тэрэ асуудалнуудай ёһоор, шагнагшад хэшээлдээ бэлдэдэг, нэгэ нүхэрэйнгөө хэлэһэн харюуда нэмэлтэ болгон үгэ хэлэдэг, һүүлээрнь пропагандист тобшолол хэжэ, дутуу дундануудые заадаг.

...Түймэрһөө һэргылхэ харуулай таһагай начальнигай орлогшо **Б. А. Дараган** нэн түрүүшээр бодожо, коммунизмын материально-техническэ бааза байгуулга тухай хөөрэбэ. Коммунизмын материально-техническэ бааза байгуулхын тула бүхы совет арадай эдэбхи үүсхэл, эрмэлзэл оролдолго хэрэгтэй гэжэ тэрэ тон зүбөөр заагаа. Гэхэтэй хамта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ талаар КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүд сооһоо тодорхой тоонуудые дурдаа, наймадахи табан жэлдэ туйлаһан ажалай амжалтануудые абажа харуулаа. Түймэрһөө һэргылхэ харуулай таһагай начальник **И. С. Журавлев** ороноо электрижүүлхэ, научно-техническэ дэбжэлтэ тухай ленинскэ хараа түсэбүүдэй ямараар бэелүүлэгдэһэн тухай нэмэжэ хэлэбэ. Уголовно бэдэрэлгын таһагай начальнигай орлогшо **Д. Е. Мочалкин**, ахалагша инспектор-дежурна **Д. Д. Базаров** гэгшэд эрдэм наукын туйлалтануудые арадай ажахыда хэрэглэхэ арга боломжонууд, автомат түхеэрэлгэнүүдые улам үргэнөөр хэрэглэдэг болохо тухай тон зүбөөр ажаглалта хэһэн байна.

Юһэдэхи табан жэлдэ хэгдэхэ материальна үйлэдбэриин гол шэглэлнүүд тухай паспортна столой ахалагша инспектор **И. Е. Кушнарев** хөөрэжэ үгэбэ. Үйлэдбэриин хэмжээе, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, түрүү дүй дүршэл, эрдэм наукын туйлалтануудые үйлэдбэридэ хэрэглэхэ тухай тэрэ дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлээ.

— КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүд соо заагдаһан совет арадай бэелүүлхэ экономическа политика холын хараа түсэбтэй...

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

Москвада ВНР-эй выставкэ нээгдэбэ. Выставкэ хүнгэн конструкцинуудай барилгада зорюулагданхай. Промышленна, хүдөө ажахын болон культурно-ажаһуудалай хүнгэн конструкцинуудаар хэгдэһэн байшангуудай зурагууд болон дүрсэнүүд эндэ харуулагдана. Алюминяар хэгдэһэн элдэб янзын барилганууд, ханын гурбан дабхар панельнүүд һонирхолтой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: выставкэдэ ерэгшэд экспонадуудые хаража байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ХАДАЛИГ НЮТАГУУДТА АШАГЛАГДАХА ТРАКТОРНУУД

ЛИПЕЦК. (ТАСС). Ороной хадалиг районуудта ашаглаха «П-40», «Т-40 АН» түхэлэй олон шэнэ тракторнуудые Липецкэ тракторна завод бүтээн гаргабад. «Т-40 АН» түхэлэй трактор хоёр тээлитэй юм, 20 градус хүрэтэр ташалуу газарта косилка, прессэй подборщик, хүрьһэ элдэдэг, мелиоративна ба бусад зэр зэмсэгүүдые хойноо шагтагалаад хүдэлхэ, ашаашье зөөхөөр тааруулагданхай. Тэргэ шэрэһэн иимэ тракторнууд хадын харгыгаар час соо 25 километр ябажа шадаха юм.

ЦЕХҮҮД СООХИ ҺУРГУУЛИ

МЫТИЩИ. Московско область. (ТАСС). Хүдөөдэ хэрэглэгдэхэ тусхай автосамосвал орон дотор түрүүшынхеэ Мытищинскэ машина бүтээлгын заводто олоор бүтээгдэдэг болобо. Иимэ машинануудые болзорһоо урид гаргаха гэжэ машина бүтээгшэд оролдоо. 1973 ондо лэ түрүүшын автомобиль конвейерһээ гараха ёһотой байһан аад, байгша оной ноябрь—декабрь һарада 500 гаран машина колхоз, совхозуудта эльгээгдэхэнь.

Заводойнгоо гол конвейерые зогсоонгүйгөөр, эдэ машинануудые бүтээн гаргажа эхилээ. Тус завод иимэ занчастьнуудые бүтээхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байна.

ХАНИНАРАЙНГАА ЗАХИЛААР

ДНЕПРОПЕТРОВСК. (ТАСС-ай корр.). Урда зүгэй машина бүтээлгын заводой коллектив олон янзын хүдэлмэри хэжэ шадаха моөртэй тракторнуудые Болгарида эльгээгээ. Иимэ тракторнуудаар газар хахалха, борнойлхо, культиваци хэхэ, тэрэшэлэн саадууд ба виноградникуудые харууһалхада болохо.

Днепропетровскын машина бүтээгшэд жэлэй эхинһээ хойшо аха дүү орондо 3500 гаран иимэ машина эльгээгээ. Днепропетровскын предприятинууд ба проектнэ институдууд олон жэлэй туршада НРБ-гэй захилнуудые амжалтатайгаар дүүргэнэ.

«Проектстальконструкция» институдай Днепропетровско филиалай мэргэжэлтэд Болгариин Кремниковско комбинадай хоёрдохи доменно пеэшэнгые шэнэдхэн һэльбэхэ чертёжнуудые бэлдэжэ эхилээ. Совет конструкторнуудай проектнүүдээр Болгариин хара металлургиин хэдэ хэдэн прокатна цехүүд, комбинадай бүхы гурбан домно бодхоогдоһон юм.

ЯХАД УРАН ЗОХЁОЛШЫН ОЙН БАЯР

ЯКУТСК. (ТАСС-ай корр.). Республикын олониитэ Яхадай мэдээжэ уран зохёолшо В. А. Протодьяконовой түрэһөөр 60 жэлэй ойе тэмдэглэбэ.

В. А. Протодьяконов дүшэн жэлэй туршада олон туужа, зүжэг, рассказуудые бэшэһэн байна. Совет арадай аха дүү бүлэ дотор шэнэ ажабайдал зохёожо байгаа ангуушад орошод тэдэл уран зохёолнуудай геройнуудынь болоно. «Мүльһэн дайдаар», «Байнай—тайгын эзэн», гэһэн туужануудынь Москва ба Ленинградта, Дунда Азиин республикануудта хэблэгдэнхэй. В. Протодьяковой «Манчары» гэжэ түүхэтэ драма яхад театрай сценэ дээрэ зуу гара дахин табигдаа.

Ленинэй орденоор шагнагдаһан коммунист В. Протодьяконов олониитын ба гүрэнэй ажал ябуулагша болонхой. Мүнөө П. А. Ойунскиин нэрэмжэтэ литературна музейн директорээр хүдэлмэрилдэг.

Республикын засагай

дээдын зургаануудта

АЙМАГАЙ СОВЕДЭЙ ҮЙСЭДКОМОЙ ТООСООН АГНАГДАБА

«Районуудай болон городуу- ажалшадай депутадуудай ведүүдэй хүдэлмэри саашань hайжаруулха хэмжээ тухай» КПСС-эй ЦК- тогтоолой Соведүүд тухай ряадай АССР-эй хуулинуу- Кабанскын аймагта хэр гэ бэелүүлэгдэжэ байhан шаа аймгүйсэдкомой түрүү- шэ нүхэр Поповой тоосоон ряадай АССР-эй Верховно ведэй Президиумэй заседа- дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Промышленна предприяти- дай, колхоз, совхозуудай дэлмэридэ Соведүүд үшөөл иргайшагаар хандана, ажал- дай бүхы коллективүүдээр нэй түсэб, социалис уял- нуудые дүүргүүлхын түлөө галта багатайгаар хабаа- на. Аймагай бүхы 19 про- шленна предприятиин до- инь арба hарынгаа түсэб үргээгүй. Хүн зоной ажаhуу- дай хэрэглэмжэ хангаха за- хүдэлмэришэд нёдондо- хиhоо доошоо ороо. Шэнэ илга удаанаар бодхоогдоно. байрын шэнэ барилгада жэлэй арба hарада хараа- даhан мүнгэнэй табанайнь хуби ашаглагдангүй, ондо о тээ мэдэлтэй предприяти, инүүдэй мүнгэ зөөри нэгэд- жэ, социально-культурна илга ябуулха талаар Сове- д өөhэдтэнь олгогдоhон эр- э hулаар бэелүүлнэ.

Аймагай Соведэй гүйсэдком- дөө ажалые улам ашаг- айгаар хүгжөөхэ шухала уудалнуудые шиидхэлгэдэ хэл hулаар гаргана, ула- хангалга улам дээшэлүүл- малай ашаг шэмэ бүри ехэ гохо арга нөөсэнүүдые эли- рүүлхэ талаар үшөөл эдэбхи багатайгаар хүдэлнэ.

Аймагай, Бабушкин городой, сельскэ болон поселково Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд ажалшадай дунда ябуулагдадаг политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин аша үрые эрид дээшэлүүлгые мууса хангана.

Аймагай, городой Соведүүдэй хүдэлмэри тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой, Буряадай АССР-эй хуулинуудай эрилтэдэ хүрэмөөр эмхидхэлэй, ниитын хүдэлмэри ябуулагданагүй. Соведүүдэй гүйсэдкомууд хүдэлмэреэ мууса түсэблэнэ, сесси, заседанинуудайнгаа үзэмжэдэ холын хараатай шухала асуудалнуудые үсөөнөөр табина, саг үргэлжын комиссинуудайнгаа хүдэлмэри эдэбхижүүлхын тулада хэрэгтэй хэмжээнүүдые абанагүй. Гарган тогтоолнуудайнгаа дүүргэлтын хойноhоо hулаар хинана, өөhэдэйнь мэдэл доро байдаг предприяти, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдhөө гүрэнэй журам, хуулиин гурим наринаар сахихыень hулаар эрилтэ хэнэт гэжэ Верховно Соведэй Президиум тэмдэглээд, элирүүлэгдэhэн дутуу дунднуудаа дары усадхахыень, Соведүүд тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой, «СССР-эй ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй депутадуудай дүрим тухай» хуулиин, Соведүүд тухай Буряадай АССР-эй хуулинуудай үндэhөөр өөhэдынгөө бүхы ажал ябуулгые эрид hайжаруулхыень Кабанскын аймагай, Бабушкин городой Соведүүдэй гүйсэдкомуудые уялгалhан байна.

Хүн бүхэндэ — дунда эрдэм

„БАГША! ЯМАР ҮГЭБ ДАА!...“

АРАДАЙ АЖАХЫЕ, эрдэм соёлые хүгжөөхэ асуудалаар «КПСС-эй XXIV съездын табиhан зорилгын ёhoop, ургажа ябаhан эдир үетэниие hургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэг эрид hайжаруулагдажа, бүгэдэ ниитын дунда эрдэм бэелүүлгэ хадаа түргэдхэгдэхэ байна.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, 1972 оной июниин 20-до КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй зүгhөө «Залуушуулай бүгэдэ ниитын дунда hуралсалда оролгые түгэсхэхэ, юрэнхы эрдэмэй hургуулиие саашаднь хүгжөөхэ тухай» гэhэн тогтоол баталагдаа hэн.

Манай общественн социально-политическэ болон экономическа саашанхи хүгжэлтын талаар, мүн ажалшадай социалис ёhо мэдэрэлээрээ, соёл болбосоролоороо ургаха талаарнь шухала түлгуури болоожо үгэдэг хаданьорон доторнай бүгэдэ ниитын дунда hуралсалда оролгые түгэсхэхэ бүхы арга боломжо бии болгогдоно гэжэ тогтоол дотор хэлэгдэнэ. Энэ хадаа арадай гэгээрэл хүгжөөхэ талаар түйлагдаhан горитой амжалта мүн.

Һүүлэй жэлнүүдтэ юрэнхы эрдэмэй hургуули нэгэ шугамаар, ажалай болон политехническэ шэглэлтэйгээр нилээдгүй хүгжэн бэхижээ. Һургуулинууд олошороо, бэрхэ багшанар олоор нэмээ, hуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hайжараа. Гадна гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд нилээн ехэ дүршэлтэй болонги: урда тээнь бүгэдэ ниитын эхин болон найман жэлэй hуралсал удаа дараа бэелүүлэгдэhэн байна бшуу.

Нэгэшье капиталис гүрэн иимэ ехэ зорилго бэелүүлжэ шадахагүй!

Эрдэм, техникын дэбжэлтын боложо байhан оршон байдалда хүдэлмэришэдэй, мэргэжэлтэдэй үмэнэ ехэ эрилтэ табигдана. Ямаршье ажалда hургуулитай, түгэс мэргэжэнги хүнүүд хэрэгтэй болоно ха юм. Мүнөө үе сагта хүнэй эрдэм ухаан хадаа обществын шухала баялиг гэжэ тоологдодог болонхой.

Бүгэдэ ниитын дунда hуралсал хадаа имагтал соёлой хубисхалай асуудал шиидхэхэ зорилготой бэшэ, харин энэмнай үе сагаймнай захиралта, арадаймнай ажахын эрилтэ гээшэ. Тиимэhээ мүнөө үедэхи hургуулиин хүдэлмэриие коммунис байгуулалтын шэнэ зорилготой, эрдэм техникын дэбжэлтын эрилтэнүүдтэй үгэсүүлэн зохёохо ёhотой гэжэ дурсагдаhан тогтоол соо дэмы хэлэгдэнэгүй.

Имагтал иимэ эрилтэhээ дулдыдан, hуралсалай шэнэ түсэб, шэнэ программа болон учебнигүүд hургуулинуудта нэбтэрүүлэгдэжэ, багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ хэрэгтэ анхарал хандуулагдаа.

Гэбэшье шэнэ программа хадаа бүхы хүшэр зорилгонуудыемнай шиидхэжэрхихэ бэшэ бшуу.

Багшын үүргэ урдынхи мэтэ ехэ. «Бүгэдэ ниитын дунда эрдэм бэелүүлхэ үедэ залуу үетэнэй hуралсалай, хүмүүжүүлгын түлөө обществын үмэнэ багшын харюусалга дээшэлхэ байна», — гэжэ КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол соо хэлэгдэнэ.

Багша хадаа гол харюусалгата нюур, тэрэнэй мэргэжэлэй шанарhаа бүхы амжалта дулдыдаха.

Хэшээл хадаа hуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин эгээл шухала шата мүн. Тиимэhээ хэшээлэй шанар hайжаруулха зорилго табигдана. Шабинар хэшээлдээ заагдаhан юумэ гүнзэгыгөөр ойлгохо ёhотой. Гадна hурагшадай нэгэ класстаа үлэхэгүйн түлөө шанга тэмсэл хэгдэхэ ёhотой. Һургуулияа хаяха, хэшээлээ гээхэ ябадалтай шангаар тэмсэхэ шухала.

МҮНӨӨ ҮЕ САГТА республика доторнай юрэнхы эрдэмэй hургуулиин үндэhэ бэхижүүлхын тула тусхай түсэбэй ёhoop хүдэлмэри ябуулагдана. Жэшээнь 1965—1966 онуудай hуралсалай жэлдэ 571 hургуули байhан haa, 1972—1973 онуудта 562 болобо. Һургуулиин тоо юундэ үсөөрөөб? Энэ хадаа иимэ ушартай юм. Жэжэхэн эхин hургуулинууд усадхагдаhан, тиихэдэ найман жэлэй зарим hургуули дунда болгогдоhон байна бшуу. Жэшээнь, 1965—1966 онуудай hуралсалай жэлдэ эхин 291, найман жэлэй 163, дунда 117 hургуули байhан юм. Харин мүнөө жэлдэ эхин 233, найман жэлэй 137, дунда 193 hургуули тоологдоно. Эндэ үгтэhэн тоонуудhaa уламжалхада, эхин болон найман жэлэй hургуулинуудай тоо үсөөржэ, дунданuудынь олошорhон байна бшуу.

Юhэдэхи табан жэлэй hүүл багта эхин болон найман жэлэй hургуулинууд саашадаа үсөөржэ, тус тустаа 220, 124 болгогдохо. Харин дунда hургуулиин тоо 204 хүрэтэрөө ургаха.

Республика доторнай hургуулиин байшангуудай капитальна барилгын түсэб жэл бүри үлүүлэн дүүргэгдэдэг. 1971 ондо 2724 хүнэй hууритай hургуулиин барилга хэгдэхэ түсэбтэй байhан аад, баригдаhан hургуулинууд бүхы дээрээ 4084 hууритай байшоо!

Тиихэдэ спортивна залнууд, hургуули шадарай интернадууд, столово, хүүгэдэй саад, hуралсалай мастерской, багшанарай байрын гэрнүүд баригдана.

Барилгын hайнаар ябуулагдахада, республика доторнай гурбан ээлжээндэ хэшээл хэдэг hургуули үгы болоо. Мүн баhа хоёр ээлжээндэ hурадаг hургуулинуудай тоо үсөөрнэ, саашадаашье үсөөрхэ юм.

Мүн hургуулинуудые кабинетнэ гуримаар хүдэлдэг болгохын тула горитой хүдэлмэри ябуулагдана. 1971—1972 онуудай hуралсалай жэлдэ республикын бүхы дунда hургуулинуудта физикын, химиин, биологиин кабинедүүд бии болоhон юм. Улаан-Үдын 35-дахи, 42-дохи, 46-дахи, 1-дэхи, 47-дохи, 36-дахи, 52-дохи, Кабанскын, Загастайн, Холтосоной дунда hургуулинууд hуралсалай hайн кабинедүүдтэй.

Республика доторнай hурагшадай hуралсал жэлhээ жэлдэ hайжарна. Жэшээнь, 1965—1966 онуудай hуралсалай жэлдэ намарай даабаритай гарагшадые тоолонгүй дүнлэхэдэ, бүхы hурагшадай hуралсалай шанар 91,9 процент болодог байhан haa, үнгэрhэн hуралсалай жэлдэ 96,5 процент хүрэтэрөө дээшэлээ.

Найман класс дүүргэгшэдэй олонхинь дунда эрдэм олгодог hургуулида, техникумдэ hурадаг болоо.

Гэхэтэй хамта республикын бүхы hургуулинуудай хүдэлмэриин дүн мүнөөнэй эрилтэдэ үшөөл хүсэд харюусадаггүй байна. 1971—1972 онуудай hуралсалай жэлэй дүн гаргахада, найман жэлэй саада тээ нэгэдэхи класста ороhон бүхы hурагшадай 83,6 процентнь наймадахиие дүүргэжэ гараа гэжэ тодороо. Тиихэдэ арбан жэлэй саада тээ нэгэдэхи класста орогшодой оройдоол 38 процентнь арбадахиие дүүргэдэг байгаа бшуу.

Багшын үүргэ тухай дээрэ юрэнхы үгөөр дурдаа hэмди. Үнэхөөрөөшье, партиин XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэриин ёhoop, совет багшын үүргэ яhалашье дээшэлээ даа.

Арад зон эгээл үнэтэй юумээ—аласайнгаа сагай найдалые—үри хүүгэдэйн гээ хүмүүжүүлгые багшанарта найдана ха юм. Тиимэhээ багшын мэргэжэл хадаа эгээл хүндэтэй юумэн. Багша хүн үдэршье, hүнишье hанаа амархан байдаггүй гээшэ. Тиимэhээ багшын зүрхэн хододоо залуугаар сохилдог.

Мүнөө үедэ республикын hургуулинуудта 11 мянган багша хүдэлнэ. Тэдэнэй дунда дүй, дүршэлөөр баян болоhон нүхэд олон. 114 хүн РСФСР-эй hургуулиин габьяата багшын нэрэ зэргэтэй, 473 хүн—БурАССР-эй hургуулиин габьяата багшанар. 900 гаран хүн «РСФСР-эй гэгээрэлэй отличник», 17 багша «СССР-эй гэгээрэлэй отличник» гэhэн тэмдэгүүдээр шагнагдаhан. Олон багшанар СССР-эй орден болон медальнуудта хүртэнхэй.

Зэдын дунда hургуулиhаа Аюшеева Цырма Очировна, Мухар-Шэбэрэй дунда hургуулиhаа Веретельников Евгений Тимофеевич, Улаан-Үдын 36-дахи дунда hургуулиин хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие эмхидхэгшэ Машанова Дарья Яковлевна, Хориин аймагай Ашангын эхин hургуулиhаа Ешиева Цыпилма Ешиевна, Сэлэнгын аймагай Шанаагай hургуулиин эхин классай багша Тогочиева Татьяна Балдановна болон бусад олон нүхэд hайн ажалаараа сууда гаранхай юм.

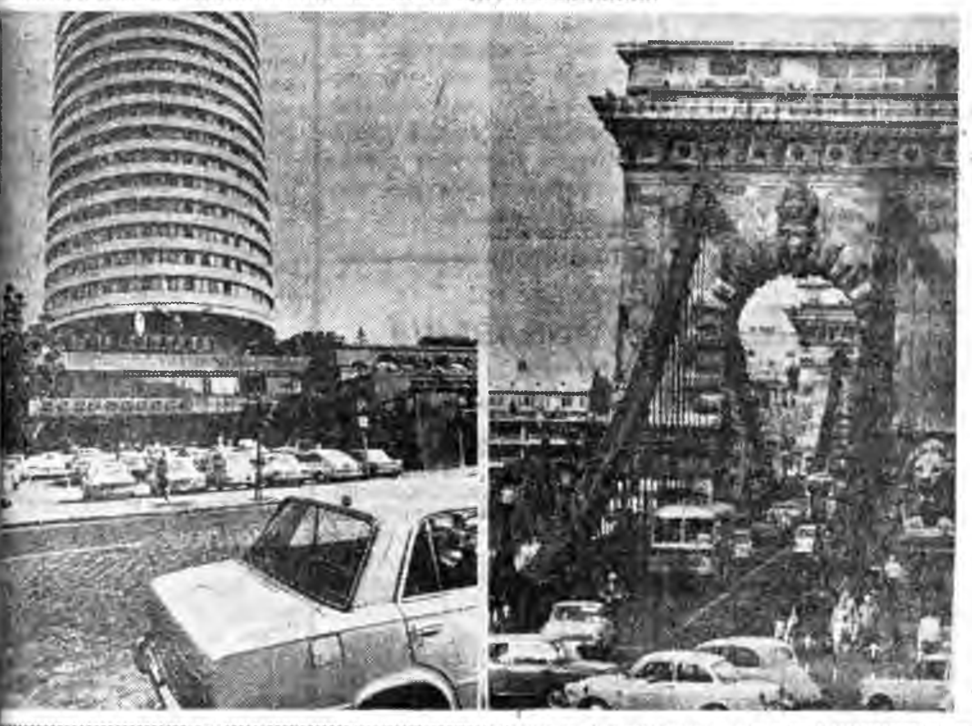
Арадай дунда багша хүн нилээн ехэ хүндэтэй даа. А. Фадеевэй «Залуу гварди» гэжэ роман соо Валько Шульга хоёр багша тухай ямар дулаахан үгэнүүдые хэлээ hэм, hанана гүт? Саазалуулхынгаа урда тээ юрын совет тэрэ хоёр залуу үетэниие, багшые дурсаа бшуу: ...**Манай залуушуулые хүмүүжүүлэгшэ хэн гээшэб? Багша! Энэ ямархан үгэб даа!.. Хэлэхэдэ бэлэн ааб даа! Бүхы үхибүүдэй hурадаг манай орондо багша хадаа түрүүшын хүн.**

Манай хүүгэдэй, манай арадай аласай хуби заяан—багшын гарта, тэрэнэй алтан зүрхэн соо. Газаагуур тэрээнтэй ушарбал, табин алхам холо ябахадаа, тэрэниие хүндэлжэ, малгайгаа абаха хэрэгтэй.

Зүрхэнэйнгөө эгээл дулаахан иимэ үгэнүүдээр хүн зон багшын хүдэлмэриие сэгнэнэ гээшэл. Энэ хадаа олон юумэ hануулна. Гадна иимэ сэгнэлтэ хадаа совет газар дээрэ эгээл үндэр нэрэ зэргэтэй — **багшын нэрэ зэргэтэй** хүнүүдые олон юумэндэ уялгална ха юм.

Л. ПОХОСОЕВ,
КПСС-эй обкомой эрдэмэй болон hургуулинуудай таhагые даагша.

Социалис оронуудаар

БУДАПЕШТЫН ЗАЛУУ НАҺАН

БУДАПЕШТ — Европын эртэ урда сагай ниислэлнүүдэй нэгэн — үдэрhөө үдэртэ гоё hайхан болоно. Промышленна томо түб болохо Чепель болон «Икарус» завод шадар мүнөөнэй гоё hайхан гэрнүүд урган бодоно. Эртэ урда сагай барилгануудай хажуугаар, хаа-хаанагүй гоё hайхан гэрнүүд баригдахадаа, городые бүрн гоё болгоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Будада баригдаhан «Будапешт» гэжэ отелиин шэнэ байшан. Баруун гарhaa — хотын түүхэтэ хүшөөнүүдэй нэгэн — Дунай мүрэн дээгүүр баригдаhан эртэ урда сагай суута хүүргэ.

ТАСС-ай фотохронико.

БОЛГАРИ. Софида «Интерпрессфото—72» гэжэ ехэ выставкэ нээгдээ. Дэлхэйн табан түбиин табин ороной түрүү фотодокументалистнууд эндэ хабаадалсаба.

«Хүдэлмэришэн» гэhэн зураг. Энэ зурагайнгаа түлөө А. Ширков (СССР) хүнэй дүрэ буулгаха таhагай бронзо медальда хүртөө.

ТАСС-ай фотохронико.

Аха дүү арадуудай номууд

Нивх арадай хэлэнhээ литва хэлэн дээрэ оршуулагдаhан түрүүшын ном В. Сангын «Булганай мүрөөр» гэжэ роман—Вильнюстэ хэблэгдэн гараба.

Республикын уншагшад СССР-эй 30 ондоо үндэhэ яhатанай литературатай мүнөө танилсадаг болоо. Оршуулгын шанар hайжаруулха зорилготойгоор Вильнюсэй гүрэнэй университет ороной олон вузуудай хэлэ бэшэгэй факультедүүдтэ студентнэрээ эльгээнэ. Оршуулгашад болохо бүлэг студентнэр армян, грузин, таджик болон бусад хэлэ шудалхаяа аха дүү республикануудта эльгээгдэнхэй.

Совет засагай жэлнүүдтэ гурба мянга гаран ондоо нэрэтэй, СССР-эй арадуудай хэлэнhээ оршуулагдаhан, 40 миллион шахуу хэhэг тиражтай номууд Литвада хэблэгдэhэн байна.

ТҮРҮҮШҮҮЛ—ВДНХ-да

Баргажанай аймагай Уланай колхозой гурбан түрүүшүүл арадай ажахын туйлалтануудай выставкэдэ Москва ошохо түлөөhэгүй путёвкоор шагнагдаhан байгаа. Ажахын түрүүшүүл — тракторно-тараан ажалай бригадые даагша Владимир Бадмаевич Цыренов 46 мянган центнер орооhо ургуулжа абаhан. Түсэбынь 23 мянган центнер байhан юм. Тиихэдээ гүрэндэ 1.100 центнер таряа тушааха даабаряа 5.550 центнертэ хүргэhэн байна. Зунай үедэ үбhэ хуряалга дээрэ ажаллаhан звеное даагша Бадма Подхоевич Эрдынеев түсэбhөө гадуур 600-гаад центнер үлүү үбhэ хуряажа абаhан юм.

Гурбадахинь — тус ажахын үнинэй hаалишан Самацо Яковлевна Цыренова болоно. Тэрэ колхозой эрхим hаалишадай нэгэн болоhоор үнинэй. Самацо Яковлевна байгша оной арба hарын туршада үнеэн бүриhөө 1800—1900 литр hү haahaн, түл түрэсээ гарзада оруулангүй, тугалнуудайнгаа толгой бүриин шэгиүүрые хэдэн зуугаад граммаар нэмээжэ шадаhан байна.

Ажахын түрүүшүүл үсэгэлдэр Эхэ оронойнгоо ниислэл—Москва хото руу ниидэбэ.

Манай корр.

ХАНИ БАРИСААНАЙ, АХА ДҮҮГЭЙ ХОЛБООНОЙ АРМИ

СССР

И. Х. БАГРАМЯН, Советскэ Союзай маршал

СССР-эй байгуулагдаhан ушар обществоёо социалис ёhoop шэнэдхэн хубилгаха, бүхы совет республикануудай экономико болон соёлые дэбжээхэдэ, Соведүүдэй ороной өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадал бэхижүүлхэдэ таарамжатай оршон байдал хангаhан шиидхэхы ухэсэлнүүдэй нэгэн болоо.

«Правдын» пресс-бюрогой даалгабаряар сэрэгэй эрдэмэй кандидат, полковник В. Петрухин Совет сэрэгэй элитэ ехэ начальник, Советскэ Союзай Герой, Советскэ Союзай маршал И. Х. Баграмянтай бүгэдэ арадай hайндэрэй — СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн урдахануур уулзажа, СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые эмхидхэн байгуулгада арадуудай хани барисаанай али тухай ехээр нүлөөлhэн тушаа hанамжая хэлэхыень гуйба.

— Социалис Эсэгэ оро- хамгаалха тухай ленин- хараа бодолые олон үн- яhатантай Совет гүрэн тоохо интернациональна ёhонуудые үндэhэ бол- Совет Зэбсэгтэ Хүсэ- амхидхэгдэhэн ба бэ- үүлэгдэhэн юм, — гэжэ шал хэлэнэ. СССР—ма- ороной бүхы арад үндэ- ндэ хабаатай ажалшадай боон болоно. Зэбсэгтэ энүүд — арадуудай үрэ, ы союзна республикануу- түлөөлэгшэдэй дайшал- холбоон мүн. Энэ хол- Совет Эхэ ороноо hэ- жэтэйгээр сахин хам- на.

Манай гүрэнэй сэрэгэй хү- шадалые бэхижүүлгэдэ дхэхы нүлөө үзүүлдэг жэлнүүдэй дунда социа- нацинуудай нэгэдэл шу- hуури эзэлнэ. СССР-эй елүүдэй түүхэтэ I съез- делегадуудай дунда сэ- эй 206 хүнэй, тэрэ тоодо тэ ехэ совет полководецууд М. В. Фрунзе, К. Е. Ворошилов, С. М. Буденный болон бусадай бии байhые СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн үеэр дурдангүй гаража болохогүй байна.

Интервентнүүдые, доторой контрреволюциие hамна задa сохихын тула совет республикануудай политическэ, сэрэгэй ба экономическа хүсэл оролдолгые нэгэдүүлхэ шухала байhан тухайда В. И. Ленин бүри 1919 ондо заагаа hэн. Хүдэлмэришэд сэрэгэй ба ажахын нягта холбоо хангаха ёhотой, тиимэ холбоотой байгаагүй haaмнай, үлэмжэ баян капиталис оронуудай капиталистнууд бидэниие ганса гансаар даража hалгаахал, — гэжэ Ленин бэшээ hэн. (Зохёолнуудай хүсэд суглуулбари, 40-дэхи боти, 46-дахи хуудаhан).

Ороной өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадал бэхижүүлхэ зорилгонуудтай арадай ажахые хүгжөөхэ хэрэгүүдые тааралдуулха гээшэ Совет гүрэнэй оршон мандалгын зайлашагүй гол ёhон байhан юм. Шухала хэрэгтэй сэрэгэй-экономическа хүсэ бии болгохо гээшэ орон дотор ажаhуудаг бүхы нацинууд болон арад үндэhэтэнэй түрүүшын ээлжээнэй зорилго болоно.

КПСС-эй сэхэ шууд бэелүүлдэг политикын ашаар дайнай урда тээхи табан жэлнүүдэй үедэ союзна республикануудай экономическа хүгжэлтэ жэгдэ болгогдоhон байгаа. Энэмнай Совет Эхэ ороной сэрэгэй-экономическа хүсэ улам бэхижүүлхэ хэрэгтэ тэдэ республикануудай дүүргэдэг үүргэ дээшэлүүлхэ ябадалда туhалаа. Үйлэдбэрилгын хүсэ зүбөөр хубаарилан хүгжөөлгэ ороной стратегическа байдалые улам hайжаруулаа. Энэ ушар ээрхэг түримхэй ябуулгын аюулай бүри ехэ боложо байhан оршон байдалда угаа шухала удха шанартай.

Авиационно, танкова заводууд, тэhэрдэг бодосуудые үйлэдбэрилэн гаргадаг предприятинууд, аппаратурын, оптикын ба бусад заводууд ороной зүүн районуудта богонихон болзор соо эмхидхэгдэн байгуулагдаа. Зүүн районуудтахи индустриальна түбүүд дайнай эхин дээрэ арадай ажахые сэрэгэй байдалда тааралдуулан хубилгаха бата үндэhэ hуури болоо бэлэй. Тэдэ түбүүд фронтые бүхы шухала юумээр гол түлэб хангадаг байгаа. Советскэ Союзай ямаршье үндэhэ яhатай арадууд сэрэгэй ара талада ажаллан, дайлалдажа байгаа сэрэгүүдтэ хэрэгтэй зэбсэг, дайшалхы техникэ улам олоор бүтээн гаргадаг болоhон. Ураалайхид, сибириинхид болон алас-дүрнэ зүгэйхидтэй хамта Казахстанай, Дунда-Азиин республиканууудай, Закавказиин улад зон мүн лэ баатарлигаар ажалладаг байгаа.

Олон үндэhэ яhатанhaa бүридэгшэ совет арадай ажалай габьяа дайнай жэлнүүдтэ фашис Германиhaa хоёр дахин шахуу олон сэрэгэй техникэ бүтээн гаргаха арга олгоо. Дайсаниие дараха хэрэгтэ республикануудай хүдөөгэй ажалшад хубитаяа ехээр оруулалсаа. Хүдэлмэрилэгшэдэй, техникын дутмаг байгаашье haaнь, фронто, сэрэгэй ара талые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангадаг байба.

Арадуудай хани барисаан, аха дүү ёhоной холбоон Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй түгэлдэр хүсэнэй материальна, мүн оюун бодолой бата нүхэсэл болоhон юм. Ленинскэ национальна политика байлдаануудай газарташье шалгалта барижа гараа. Советскэ Союзай арадуудай эбдэршэгүй бата хани барисаае манай парти амгалан ажалай ба социализмын түлөө тэмсэлэй жэлнүүдтэ оролдосотойгоор хүгжөөгөө. Энэмнай дайнай үедэ олоороо баатаршалга гаргалгын дүлэ бадаргаа.

Элдэб үндэhэ яhанай сэрэгшэд зэргэлэн ябажа, харата дайсантай тулалдаа. Дайнай үедэ эмхидхэгдэн байгуулагдаhан национальна тэрэ тоодо, грузин, армян, азербайджан, латыш, литов, эстон, башкир ба бусад сэрэгэй соединенинүүд Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй зэргэдэ ябажа, фашис эзэмдэгшэдые hамна сохёо hэн. Генерал Панфиловай командалhан 316-дахи стрелково дивизи Москва шадархи тулалдаануудай үеэр гвардиин нэрэ зэргэдэ хүртэhэн намтартай. Тус дивизи Казахстанда эмхидхэгдэhэн байгаа. Энэнь бүридхэлэйнгөө талаар ёhотойл интернациональна дивизи байhан. Хэтэдээ мартагдахагүй габьяа гаргаhан 28 баатар-панфиловецуудай дунда ородууд, украинецууд, казахууд, киргизүүд бии байhан юм.

Манай ороной бүхы арад үндэhэтэдэй түлөөлэгшэд Совет Армиин зэргэдэ хамта ябажа дайлалдаа.Ород арадай алдарта хүбүүн Александр Матросов шэнгеэр 200 гаран хүн, тэрэ тоодо: узбек Т. Эрджигитов, эстонец И. Лаар, украинец А. Шевченко, киргиз Ч. Тулебердиев, молдованин И. Солтыс, казах С. Баймагамбетов, армянин У. Аветисян, грузин А. Кавтарадзе болон бусад олон сэрэгшэд дайнай үедэ баатаршалга гаргаа бэлэй.

СССР-эй арадуудай захяабэшэгүүд совет сэрэгшэдэй патриотизм гаргалгадань угаа ехэ удха шанартай байгаа. Өөhэдэйнь республикынхид сэрэгшэдтээ тиимэ бэшэгүүдые эльгээдэг байhаниинь мэдээжэ.

Адли үзэл бодолтой, Эхэ орондоо, коммунизм байгуулха уг зорилгодо үнэн, марксизм-ленинизмдэ этигэдэг ушар олон үндэhэ яhатанhaa бүридэгшэ совет арадые нягтаар нэгэдүүлэн жагсаагаа. Үнгэрhэн дайнай үедэ Эсэгэ ороноо хамгаалхадаа манай олон үндэhэ яhатан мэтээр иимэ ехэ патриотизм гаргаhан ушар хүн түрэлтэнэй түүхэдэ урда тээнь хэзээдэшье үзэгдөөгүй юм.

Империализмда эсэргүүсэн бодогшо социалис республикануудай бүхы ажалшадай дайшалхы хани холбоо тогтоохо шухала тухай, тэрэнэй шиидхэхы удха шанартай байhан тухай ленинскэ тобшололнуудай зүб байhыень түүхэ гэршэлээ. СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо бэлдэхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоол соо заагдаhанай ёhoop, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үеын тулалдаанууд, хүн түрэлтэнэй аюулта дайсантай — гитлеровскэ фашизмтай тэмсэhэн тулалдаанууд юу харуулааб гэхэдэ, совет арадууд бата холбоо барисаатай байhанайнгаа ашаар хамтын хүсэлэлгэ оролдолгоор эрхэ сүлөөгөө, бэеэ даанхай байдалаа, революционно туйлалтануудаа хамгаалжа шадаа.

Ороной өөрыгөө хамгаалха хаба шадалые бэхижүүлгэдэ союзна республика бүхэнэй сэхэ хабаадаха арга боломжонь мүнөө бүри ехэ болоо. Жэшээлхэдэ, РСФСР-эй промышленность бүхы Союз дотор абтадаг нефтинин, бүтээгдэдэг автомобильнуудай табанай дүрбэн хубиhaa ехые, химическэ утаhанай дүрбэнэй гурбан хуби шахууе, электрын элшэ хүсэнэй, цементын гурбанай хоёр хуби шахууе, шэрэм, булад, прокат, нүүрhэн ба хүдөө ажахын машинануудай хахад тухайе үгэнэ. Украина бүхы Союз дотор үйлэдбэрилэгдэдэг шэрэмэй хахадые, булад ба прокадай 40 гаран процентые үгэнэ. Белорусси «ехэ химиин» республика болонхой, трактор, автомобиль, радиоаппаратура ба машинануудые бүтээлгын талаар шухала hуури эзэлнэ. Узбекистан промышленностиин 100 гаран элдэб hалбаритай.

Иимэ жэшээнүүдые ондоошье республикануудhaa дурдажа болохо байна. Олон hалбаритай, техникээр hайса хангагдаhан экономическа бааза эгээн орео нарин дайшалхы техникэ, буу зэбсэг бүтээлгэдэ, ССР Союзай хүсэ шадалые бэхижүүлгэдэ хабаадалсаха арга тэдэндэ олгоно.

Манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүд, тэдэнэй янза бүриин сэрэгүүд hүүлэй жэлнүүдтэ ехээр хүгжөө. Арми болон флодой материально-техническэ хангагдаса хэмжээлэшэгүй ехээр нэмээ, дайшалхы шадабаринь дээшэлээ. Сэрэгүүдые hурган бэлдэлгын шанар эли бодо хубилаа. Түгэс бэлэн байха, hуралсал ба манёврнуудые хэжэ, сэрэгшэдэй мэргэжэл шадабариие улам нарижуулан hайжаруулха асуудалнуудта бүри ехэ анхарал хандуулагдадаг болонхой. Варшавска договорто хабаатай аха дүү социалис гүрэнүүдэй арминуудтай нэгэ ниитэ зэргэдэ жагсаhан Совет Арми түүхэтэ үүргэеэ нэрэтэй солотойгоор дүүргэнэ гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Совет Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой мүнөөнэй байдал тухай хэблэлдэ бэшэхэдээ, радиогоор дамжуулхадаа hүр хүсэтэ техникээр тэдэнэй зэбсэглэгдэhэн тухай нэгэтэ бэшэ дурдагдадаг. Энэнь тон зүб. Гэбэшье Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй бодото түхэл шэнжые тодорхойлдог гол юумэн гэхэдэ, дайшалхы техникэ, хүсэтэ зэбсэгүүдые шадамар бэрхээр шудалhан хүнүүд, Эхэ ороноо эрэлхэг зоригтойгоор хамгаалагшад болоно.

Ямаршье сэрэгэй часть, подразделени хадаа олон арад үндэhэтэнэй патриодууд болон интернационалистнуудай дайшалхы коллектив болоно. Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэмнай зуу гаран наци ба үндэhэ яhатанай сэрэгшэд сугтаа алба хэдэг. Ямаршье үндэhэ яhатанда хабаатай манай сэрэгшэ агууехэ Совет Социалис Республикануудай Союзай эрхэтэн байhандаа ехээр омогорходог гэжэ хэлэхые хүсэнэб.

Энэ талаарнь абажа хэлэбэл, Совет Арми ба Далайн-Сэрэгэй Флот хадаа залуу хүнүүдые, коммунизмын түлөө эдэбхитэй тэмсэлшэдые хүмүүжүүлдэг hургуули мүн. Эдэнэй оюун бодолой, ухаан сэдьхэлэй, бэе махабадай талаараа хүгжэлгэдэнь командирнууд, политорганууд, партийна ба комсомолой эмхинүүд туhалдаг. Совет арад ССР Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо бэлдэжэ байхадаа, Коммунис партиин XXIV съездын хараалhан асари ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Урда тээнь үзэгдөөгүй иимэ ехэ далайсатайгаар бэелүүлэгдэжэ байгаа коммунис байгуулалтада Советскэ Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгшэдэй дайшалхы ажал хэрэгүүд эрхим hуури эзэлнэ.

Нютаг нютагай һонин

«ҮНЭН ЗҮРХЭНҺӨӨ УРМАШААБДИ»

Улаан-Үдэ Дархан хоёр анда хотын хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон жэлһээ жэлдэ бэхижэн хүгжэнэ. Хүдөө ажахын, соёл культурын, партийна ба советэй хүтэлбэрилэгшэдһөө бүридэһэн делегацинуудаа хоёр тээһээ андалдажа, ажал хүдэлмэриингөө дүй дуршалөөр хубаалдадаг байха юм.

Дархан хотын ТЭЦ-эй, цементын болон силикатна заводуудай, шулуу нүүрһэнэй Шара-Голой уурхайн, барилгын конторын, эдеэ хоолой ба дэгэл- арһанай комбинадуудай, элеваторай болон карьерэй үйлэдбэриин главна инженернүүд Улаан-Үдэ ерэжэ, түрэл үйлэдбэритэй предприятинуудаи ажалтай танилсаба, хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэдтэй уулзалгануудые үнгэргэбэ.

— Бидэ булта СССР-тэ дээдэ һургуули дүүргээ һэмди. Оронойнгоо үйлэдбэридэ 4—7 жэл соо ажаллажа байнабди. Дахин СССР-тэ ерэжэ, үйлэдбэриинь хүгжэлтэ хараха-даа, үнэн зүрхэнһөө урмашаабди, — гэжэ тус делегацие хүтэлбэрилжэ ерэһэн, Дархан хотын ТЭЦ-эй главна инженер нүхэр Шагдар хөөрэнэ.

В. ЭРДЫНЕЕВА.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй алдарта ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ Улаан-Үдын локомотивна депогой электромашинын цехэй слесарь Валерий Павлович Чирков түрүүлжэ ябана. КПСС-эй гэшүүн Валерий Павлович халаан бүриингөө даабарие 125 процентээр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунис ажалай ударник В. П. Чирков ажалдаа.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ЭЛҮҮР ЭНХЫН УНИВЕРСИТЕТ

Хориин аймагай түб һууринда элүүр энхын университет нээгдэбэ. «Наран» кинотеатр соо сугларагшадай урда санэпидстанциин главна врач В. И. Матвеева, врач В. Ц. Хайдапов гэгшэд түрүүшын хэшээл үнгэргэбэ.

Жэлэй турша соо үргэлжэлхэ һуралсалай хэшээлнүүд һарадаа нэгэ дахин үнгэргэгдэхэ байна.

Б. ЛАЙДАПОВ.

ШУШЕНСКА ДҮТЭ БОЛОО

Улаан-Үдын авиазаводой инженер-конструктор Юрий Хукаленко «Үхибүүд, таанад, велосипедээр ябажа шадаха гүт?» — гэжэ һурагшадта хандажа, хөөрөөгөө эхилбэ. 36-дахи һургуулиин 4 «в» классай һурагшад тэрэнэй хөөрөөе һонирхон шагнаба. Улаан-Үдэһөө Шушенска хүрэтэр арбан табан хоногой туршада велосипедээр аяншалһан тухайгаа Ю. Хукаленко хүүгэдтэ хөөрэһэн байна.

Велосипедистнүүдэй хайшан гэжэ гол мүрэнүүдые гаталһан, үндэр дабаануудые дабаһан, үндэрэй оройһоо бууһан тухайнь дуулахада, үхибүүдтэ гайхалтай һонин байгаа.

Аха нүхэрэйнгөө хөөрөөе амилхаяа болишоод шагнажа һууһан хүбүүд, басагад һанаандаа велосипедистнэр болошоод һуугаа бшуу. Тэдэнэрэй дунда би ябаһан һаа, яаха байгаа гээшэбиб гэһэн бодолдо хүн бүхэн абтаба.

Велосипедистнэрэй замда тохёолдоһон элдэб ушарнууд фото-зурагуудаар баримталагдаа. Юрий Хукаленкын хөөрөөнэй һүүлээр үхибүүд олон асуудалнуудые һураа.

Тиигэһээршье байтарнь хэшээл дүүрэжэ, 45 минутын турша соо нүхэд болошо үрдиһэн эдэнэрэй хахасаха сагынь ерээ. Теэд хөөрэлдөөн миин үнгэрөөгүй. Инженер, спортсмен Юрий Хукаленко үхибүүдтэ ехэл һонирхолтой, дура татама юумэнүүдые хөөрэжэ үтөө бшуу.

Велосипедистнэрэй гаталһан «Улаан-Үдэ — Шушенска» гэһэн зам үташье бэшээр үзэтдэжэ, багша Ленинэй сулагдаһан газар 4-дэхи классай һурагшадай сэдьхэлдэ бүришье дүтэ, һайхан шанги болоо.

С. ШАРИКОВА.

СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ

Шатар

ТҮРҮҮШЫН НААДАН

«Труд» бүлгэмэй спортын ордон соо шатараар Улаан-Үдэ хотын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн эхилбэ. Энэ мүрысөөн СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагданхай. Мүрысөөндэ хамтадаа 50 эрхим шатаршад хабаадалсана. Тэдэнэй дунда мастерта кандидадууд — В. Агафонов, М. Пинягин, В. Залкинд, П. Маншеев, Д. Хван гэгшэд, эхэнэрнүүдэй дунда республикын чемпионконууд Л. Игумнова, Т. Козулина, мүн һурагшадай дунда шалгарһан аха дүү Громовтон, Кораблев, Намжилов, Занданов гэгшэд бии.

Мүнөө эдэнэрэй дунда хоёр парти наадагдаад байна. Шатаршад Агафонов, Хван, Залкинд, Пинягин, Игумнова, Тоневицкий, Андрей Громов, Брылёв, Шагжиев гэгшэд тус тустаа 2—2 очкотой, түрүүлжэ ябана. Бусад шатаршад Краснов, Прутовой, Ильин, Козулина гэгшэд 1,5 очконуудтай болоно.

Хотын түрүү һуури эзэлхэ мүрысөөндэ түрүүшын зургаан һууринда гарагшад республикын түрүү һуури эзэлхэ мүрысөөндэ хабаадаха.

М. ВАСИЛЬЕВ.

✪ ХОККЕЙ. Европын чемпионуудай кубогта хүртэхын түлөө эхилһэн мүрысөөндэ ЦСКА-гай хоккеистнүүд Швецийн «Брюнес» командатай хоёр удаа наадахадаа, хоюуландань 8:2, 8:3 гэһэн тоотойгоор шүүжэ гараба. Тиихэдээ дүрбэдэхеэ Европын чемпионуудай кубогта хүртэбэ.

✪ Хоккей наадалгаар ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн мүрысөөнэй ээлжээтэ наадаанда Москвагай «Спартак» Свердловскын «Автомобилист» командые 5:3 гэһэн тоотойгоор шүүхэдээ, дахинаа мүрысөөнэй таблица толгойлбо. Зүгөөр ЦСКА-гай команда адли очкотой болобошье, сохижо оруулһан шайбынгаа тоогоор үсөөн байба.

✪ Бүмбэгэтэй хоккейгээр СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн наадаанай гурбадахи уулзалга үнгэргэгдэбэ. Эндэ үнгэрэгшэ жэлэй чемпион, Москвагай «Динамо», Алма-Атын «Динамо», «Водник» командануд тус тустаа 6—6 очкотой, түрүүлжэ ябана.

✪ ШАТАР. Совет ороной хоёр гроссмейстернүүд— үнинэй шатаршан Керес, 20-той Карпов гэгшэд Америкын Сан-Антонио хотодо үнгэргэгдэжэ байгаа мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Эдэнэр арбан уулзалгын удаа 8—8 очкотой болобо.

ТОБШОХОНООР...

Нүгөөдэ наадан — Испаниин Пальма-де-Мальорка хотодо үнгэргэгдэжэ эхилһэн шатаршадай дунда манай гроссмейстер Полугаевский табанһаа 3,5 очкотой түрүүлжэ ябана.

✪ Баку хотодо шатараар ороной түрүү һуури эзэлхэ мүрысөөндэ арбан гурбадахи уулзалга үнгэргэгдэбэ. Энэ Разуваев Альбуртые, Тал Балашовые, Бронштейн Кузьминиие, Мухин Гуфельд гэгшые шүүһэн байна.

Гроссмейстер М. Таль хамтадаа юһэн очкотой болжо түрүүлбэ. Шатаршад Мухин, Разуваев, Тукмаков 7,5—7,5 очкотой болонхой.

✪ СССР-эй чемпион Николай Андриянов зураг ороной спортсменүүдэй дунда Японой Нагой городто үнгэргэгдэһэн уласхоорондын мүрысөөндэ 56,7 балл абажа, түрүү һуури эзэлбэ. Японой спортсменүүд Эйзо Кенмоцу 56,5, Сигеру Касамацу 56,25 баллтайгаар түрүү һууринда гаралсаба. Эхэнэрнүүдэй дунда ГДР-эй Карин Янц 38,8 баллтайгаар түрүүлбэ. Тбилисиин һурагша Нина Дронова 38,75 баллтай болобо байна.

(ТАСС).

СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ

ЗҮЖЭГ БЭЛДЭЖЭ ЭХИЛБЭ

Н. Анкиловай **«Солдат нүхэрһөө хахасаһан эхэнэр»** гэжэ арадай зохёол бүтээлэй республикын байшангай болон аймагай соёлой таһагай хүтэлбэрилэгшэдөөр дэмжэгдэһэн зүжэгые Загарайн аймагай арадай театрай коллектив бэлдэжэ эхилбэ. Сельсоведэй хүдэлмэрилэгшэ Татьяна Лушнева зүжэгэй гол ролие гүйсэдхэнэ. Тиихэдэ Загарайн дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Таня Журавлёв, аймгүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэ Вячеслав Золотухин, аймОНО-гой инспектор А. Ц. Лысова болон бусад зүжэгтэ хабаадана.

Буряадай гүрэнэй ород драмын театрай үнинэй хүдэлмэрилэгшэ, бэлигтэй артист В. П. Марченкын хүтэлбэри доро зүжэгтэ бэлэдхэл эхилбэ.

Гараха оной март һара соо арадай театрнуудай зүжэгүүдые харалга Улаан-Үдэдэ үнгэрхэ. Тэрэнэй эхилхын урда тээ, февралиин хуушаар, загарайнхид нютагайнгаа артистнарай түрүүшын зүжэг хараха юм.

Н. УГРЮМОВ.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО — ХИЛЫН СААНАҺАА

ВАРШАВА

Научна сесси

ТАСС

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан научна сесси Лодзь хотын университедтэ болобо. Лодзь хотын дээдэ һургуулинуудай профессорнүүд, багшанар, студентнэр, партийна организацинуудай түлөөлэгшэд тэрээндэ хабаадалсаа.

«СССР-эй ниитэ-экономическа хүгжэлтын эрхэ нүхэсэлнүүд», «Буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хүсэд дүүрэнээр хуряахын түлөө СССР-эй хэһэн тэмсэлэй 50 жэл» ба бусад элидхэлнүүд сессидэ табигдаба.

ДЕЛИ

СОЁЛОЙ ХАРИЛСАА ХОЛБООН ХҮГЖЭНЭ

ТАСС

Молдавиин «Флуераш» гэжэ ансамбль Индидэ амжалтатайгаар гастрольдо ябана. Совет артистнарай мэргэжэл шадабаряа харуулһан бүхы хотонуудта хүн зон тэдэниие халуун дулаанаар, нэрьемэ альга ташалгаар угтана. Ансамблиин артистнарай мэргэжэл шадабарида Индиин хэблэл үндэр сэгнэлтэ үгэнэ. «Флуераш» ансамблиин айлшалан ерэлгэ СССР-эй ба Индиин арадуудай соёлой харилсаа холбооной хүгжэн һалбаржа байһые гэршэлнэ гэжэ газетэнүүд тэмдэглэнэ.

Индидэ совет артистнарые хүндэмүүшэ халуунаар угтаһанайнь түлөө совет делегациин хүтэлбэрилэгшэ, Молдавиин ССР-эй культурын министрэй орлогшо Б. Е. Бирюков Калькуттада болоһон уулзалга дээрэ үгэ хэлэхэдээ баяр баясхалан хүргөөд, ансамблиин наада табилга хоёр ороной арадуудай хоорондохи хани барисаае улам хүгжөөхэ байна гэжэ тэмдэглэбэ.

ИСЛАМАБАД

Совет фотовыставкэ

ТАСС

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан фотовыставкэ эндэ нээгдэбэ. Дэлхэй дээрэ түрүүшын социалис гүрэнэй экономико ба соёл культурада туйлагдаһан туйлай ехэ амжалтанууд тухай гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн стенднүүд элирхэйлнэ.

ДЕЛИ

ШУХАЛА УДХАТАЙ ХЭРЭГ

ТАСС

«Совет Социалис Республикануудай Союзай байгуулагдахада, империалис гүрэнүүдтэ харюу сохилто үгэхэ шадалтай хүсэн дэлхэй дээрэ бии болоо. Энэнь СССР-эй байгуулагдалгын уласхоорондын-түүхэтэ туйлай ехэ удха шанар болоно», — гэжэ Индиин Национальна конгресс гэдэг хүтэлбэрилхы партиин түрүүлэгшэ Шанкар Дайял Шарма ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ.

Олон үндэһэ яһатанһаа бүридэһэн Совет гүрэн эрхэ сүлөөгэйнгөө ба бэеэ дааһан байдалайнгаа түлөө тэмсэдэг оронуудай, арадуудай үнэн зүб тэмсэлые ходоодоо шууд сэхээр дэмжэдэг юм. СССР-эй нэрэ хүндын туйлай ехэ байһые, уласхоорондын оршондо Советскэ Союзай ехэ үүргэ дүүргэжэ байһые үнгэрһэн 50 жэл элирхэйлэн харуулаа.

УЛААН БААТАР

ҮХИБҮҮДЭЙ ЭЛҮҮР ЭНХЫН ТҮЛӨӨ

ТАСС

Монголой Арадай Республикын ниислэл хотын хүүгэдэй түбэй клиническэ больницын коллектив үнэн шударгы ажалаараа үргэн ниитэ арад зоной магтаал һайшаалда хүртэнхэй.

Хүүгэдэй клиникэ педиатриин талаар ороной эрдэмшэнжэлэлгын түб зургаануудай нэгэн болонхой. Хүүгэдэй ужаг үбшэнүүдые усадхан зайсуулхын түлөө больницын хүдэлмэрилэгшэд эршэмтэйгээр ажаллана. Энэ жэлдэ клиникын врачнууд 20 шэнэ арга ажалдаа нэбтэрүүлһэн байха юм.

ПАРИЖ

Вьетнамай арадтай нэгэ һаналтай

ТАСС

Американ эзэрхэг түримхэй ябуулгануудта баатарлигаар эсэргүүсэлтэ хэжэ байһан Вьетнамай арадтай нэгэ һаналтай байһан тухайдаа Францийн Ажалай бүгэдэ ниитын конфедераци, Мароккын Ажалай холбоон мэдүүлбэд.

«Дүтын Зүүн зүгтэ Израилиин үүдхэһэн эзэрхэг түримхэй ябуулгын хойшолонгуудые усадхахын түлөө Араб оронуудай түрүү хүсэнүүдэй хэһэн тэмсэлые» дэмжэжэ байһан тухайгаа профсоюзай хоёр нэгэдэл мэдүүлээ гээд Мароккын Ажалай холбооной генеральна секретарь Махджб Бен Седдик түрүүтэй энэ холбооной делегациин долоон хоногой турша соо Францида айлшалһанай һүүлээр абтаһан коммюнике дотор хэлэгдэнэ. Португалиин колониализмда эсэргүүгээр тэмсэжэ байһан Гвинейн (БиСАУ), Анголын ба Мозамбигай арадуудые, мүн расис хархис жэрамда эсэргүүгээр тэмсэдэг Урда Африкын, Намибиин, Урда Родезиин арадуудые дэмжэжэ байһанаа мэдүүлбэ.

КАНБЕРРЭ

Правительствын шэнэ хүтэлбэрилэгшэ

ТАСС

Лейборис партиие хүтэлбэрилэгшэ Эдвард Гоф Уитлем Австралиин шэнэ премьер-министр болобо. Декабриин 2-то үнгэргэгдэһэн парламентын һунгалтада энэ партиин ехэ илалта туйлаһанай һүүлээр ороной шэнэ правительство бүридхэхыень тэрээндэ даалгагдаһан байгаа.

ЖЕНЕВЭ

Президент һунгагдаа

ТАСС

Парламентын хоёр палатын хамтын заседани дээрэ Роже Бонвэн 1973 ондо Швейцариин конфедерациин президентээр һунгагдаба. Федеральна Соведэй гэшүүдһээ ороной президент жэл бүри һунгагдажа, правительствые (Федеральна Совет) толгойлдог юм.

Р. Бонвэн Швейцариин конфедерациин президентээр хоёрдохёо һунгагдаа.

БЕРЛИН

ВСМ-эй заседани

ТАСС

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй заседани эндэ эхилбэ. 75 орондохи Эб найрамдал хамгаалха национальна комитедүүдэй түлөөлэгшэд засаданида хабаадалсана. Национальна комитедүүдые саашадань бэхижүүлхэ тухай асуудал тэрээн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэһээ гадна, эб найрамдал хамгаалагшадай бүхэлдэлхэйн хүдэлөөнэй эхилһээр 25 жэлэй ойн 1974 ондо гүйсэхэ байһанда бэлэдхэл хэхэ тухай зүбшэлхэ байна.

Эб найрамдалан Бүхэдэлхэйн Соведэй Генеральна секретарь Р. Чандра заседани нээгээ.

БРЮССЕЛЬ

Сэрэгэй гаргашанууд ургэдхэгдэнэ

ТАСС

НАТО-гай харьяата оронуудта (Франци «Европын бүлэглэлдэ» ородоггүй) сэрэгэй гаргашануудые 1,5 миллиард доллароор ургэдхэхэ гэһэн шиидхэбэри НАТО-гай Соведэй үбэлэй сессиин урда тээ эндэ үнгэргэгдэһэн «Европын бүлэглэлэй» заседани дээрэ абтаһан байна. Баруун Европын 10 орон энэ бүлэглэлдэ ородог юм. НАТО-да Европын оронуудай хэдэг «туһа нэмэрие» улам ургэдхэхые оролдожо, США-гай баалалтаар энэ шидхэбэри абтаа.

Шэнэ буу зэбсэг бүтээн гаргалгада, сэрэгэй техникэ һэльбэн шэнэдхэлгэдэ 1,5 миллиард доллар гаргашалагдаха байна.

ВАШИНГТОН

Шэнэ томилолгонууд

ТАСС

Р. Мортониие дотоодын хэрэгүүдэй министрэй тушаалда үлөөхэ гэһэн шиидхэбэри США-гай президент Р. Никсон гаргаба. Худалдаа наймаанай министрэй орлогшо байһан Дж. Линн гэр байра бариха ба хото городуудые хүгжөөхэ министрээр томилогдоо гээд хэблэлэй асуудалнуудаар Сагаан байшангай секретарь Р. Зиглер пресс-конференци дээрэ соносхобо.

ХЕЛЬСИНКИ

ФИНЛЯНДИИН ПРЕМЬЕР-МИНИСТРЭЙ ҮГЭ

ТАСС

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөө дары түргөөр, шадаал һаа 1973 оной тэн болотор зарлахые Финляндиин премьер-министр Калеви Сорса дурадхаба. Хэрбээ зүбшөөгөөд байгаа һаань, ниитэ Европын зүблөөндэ хабаадагшадые орондоо угтан абахаар Финляндиин правительствын бэлэн байһые тэрэ хариин оронуудай журналистнуудай урда үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

БОГОТО

Колумбиин коммунистнуудай зорилгонууд

ТАСС

Колумбиин Коммунис партиин Центральна Комитедэй пленум декабриин 4—5-да эндэ болобо.

1974 ондо президентын һунгалтын болохоёо байһантай дашарамдуулан, партиин бэелүүлхэ зорилгонуудые пленум хаража үзөө.

Коммунис партиин Национальна 5-дахи конференциин тобшололнуудые пленум шагнаад, һайшааһан байна. Ороной промышленна гол түбүүдтэ баазыень ургэдхэһэнэй ашаар «хүсэн түгэс, нүлөө ехэтэй, олоной хабаадалгатай Коммунис парти» байгуулгын түсэбүүдые конференци хараалба.

НЬЮ-ЙОРК

ГДР-эй ТҮЛӨӨЛЭГШЭ ООН-до

ТАСС

ООН-ой Генеральна Ассамблейн Түрүүлэгшэ С. Трепчиньский Германиин Демократическа Республикаһаа ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг ажаглагша Хорст Грюнерттэй уулзажа хөөрэлдэбэ.

ГДР-эй тусхай түрүүшын түлөөлэгшын Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида байха болоһон ушарыень сэдьхэлээ ханан амаршалнаб гэжэ С. Трепчиньский журналистнуудтай уулзахадаа тэмдэглэбэ.

ООН-ой Генеральна секретарь Курт Вальдхайм Хорст Грюнерттэй мүн лэ уулзажа хөөрэлдэһэн байна.

БЕЙРУТ

Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүлэй харата ябуулганууд

ТАСС

Сири Израиль хоёрой хилэ дээрэ боложо байһан хёмороое Израиль улам һүжэрөөжэ байнхай. Израилиин бүлэг самолёдууд Джебель Аш-Шейх райондо Сириин агаарай дайдые хэдэ дахин бүдүүлигээр эбдэбэ. Тиихэдэнь Сириин ПВО-гой сэрэгшэд агаарай дээрмэшэдтэ шанга харюу сохилто хээ гээд «Аль-Хайят» газетэ мэдээсэнэ. Израилиин механизированнэ 3 бригада тиишэ эльгээгдээ.

БУДАПЕШТ

Атомна реактор ашаглалгада тушаагдаба

ТАСС

Атомна электростанцинуудта тодхогдон табигдаха ядерна реакторнуудта болодог физическэ хубилалтануудые шэнжэлхэ, тааруулан табиха зорилготой атомна реактор Венгриин Арадай Республикын физическэ шэнжэлгэнүүдые хэдэг түбэй институтда ашаглалгада тушаагдаба.

Амгалан байдалда атомай элшэ хүсэ хэрэглэхэ талаар СЭВ-эй саг үргэлжын комиссиин үүсхэлээр социалис оронуудай хамтын хүсэд оролдолгоор энэ түхеэрэлгэ зохёон бүтээгдээ. Реакторта шэнжэлгэнүүдые Хэхын тула уласхоорондын научна коллектив байгуулагдаа һэн. Болгариин, Венгриин, ГДР-эй, Польшын, Румыниин, Чехословакиин ба Советскэ Союзай эрдэмтэ-физигүүд тэрэнэй бүридэлдэ ороһон байна.

ДЖАКАРТА

Харилсаагаа үргэдхэхын түлөө

ТАСС

Социалис оронуудтай харилсаагаа улам ургэдхэхын түлөө Индонезиин «Мердека» газетэ статья тунхаглаба. Газетын һанамжаар, энэнь «ороной национальна аша туһада харюусаха ёһотой». «Социалис оронуудтай харилсаагаа хүгжөөлгэдэ бүри һайнаар хандабалнай» Индонезиин гадаадын худалдаа наймаае хүгжөөхэ арга олдохо байна гэжэ «Мердека» газетэ бэшэнэ.

РИМ

Италида буһалгаан болобо

ТАСС

Гүрэнэй эмхи зургаануудай ба организацинуудай алба хаагшадай, арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй 48 часай бүгэдэ ниитын буһалгаан декабриин 6-да бүхы Итали дотор эхилбэ. Нэгэ миллион хүн буһалгаанда хабаадалсана. Ажаллаха арга боломжыень һайжаруулха, һургуулинуудта ба дээдэ һургуулинуудта һуралсалай системые наринжуулан хүгжөөхэ эрилтэ тэдэнэр табина.

Ороной профсоюзай гурбан ехэ нэгэдэл буһалгаае дэмжэбэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Түсэблэлгые нарижуулха» — түрүү бэшэг.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Хүнэй аша туһада» — А. Акимовай статья. «СССР-эй 50 жэлэй ойе угтуулан» — суглуулбари. «Ажалаар олдоһон амжалта» — К. Александровой статья.

Гурбадахи хуудаһанда. Официальна таһаг. «Шэнэ гэртэ орохын түлөө — В. Прохоровой статья. Манай ханинарта. Редакцида ерэһэн бэшэгүүд. Аймагай газетэнүүдһээ.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Манай нютагай хүбүүд алба хэнэ. Кинотеатрнуудай экранууд дээрэ. Хилын саанахи һонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

16.05 — Һурагшадта зорюулагдаһан программа. «Эхэ ороной флот» гэжэ олимпиадын гурбадахи тур. 17.05 — **Олон миллион хүнүүдэй ленинскэ университет.** 17.35 — **Үнгэтэ телевидени. «Түрэл аялганууд».** Уран һайханай бүлгэмдэ хабаадагшадай концерт. 18.00 — **Үнгэтэ телевидени.** «Наполовину всерьез» — гэһэн телевизонно театр.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

18.50 — «Звездочка» — октябрятанарта зорюулагдаһан тележурнал. 19.20 — «Үдэшын Улаан-Үдэ» — телевизионно газетэ. 20.00 — «Хүгжэм тухай дурдалганууд» гэһэн киноочерк.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

20.25 — **«Эбдэршэгүй ханн нүхэсэл». Чувашай АССР.** 20.55 — «Полонез Огинского» — уран һайханай фильм.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

22.20 — Шэнэ һонин (буряад хэлэн дээрэ).

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

22.30 — **Үнгэтэ телевидени.** «Амитадай аймаг». 23.30 — «Время» — информационно программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА
«ОРБИТА» ХАРУУЛНА

19.00 — «Время» — информационно программа. 19.30 — СССР-эй арадай артист Г. Отсын концерт.

США болон бусад капиталис оронуудта ажалшадай ажалай түлөөһэнэй хахадынь шахуу гэр байрын түлөөһэндэ гаргашалагдана. (Газетэнүүдһээ).

САДАХА ГЭДЭХЭГҮЙ ШОЛМОС.
Американ «Дейли уорлд» газетэһээ абтаһан зураг.
ТАСС-ай фотохронико.

БЕЛГРАД

СКЮ-гэй конференци

ТАСС

Югославиин Коммунистнуудай Союзай гурбадахи конференци — съезднүүдэй хоорондохи үе соо СКЮ-гэй дээдын зургаан — хүдэлмэрээ эндэ эхилбэ. СКЮ-гэй түрүүлэгшэ И. Броз Тито конференци нээбэ.

СКЮ-гэй Президиумэй гүйсэдхэхэ бюрогой гэшүүн К. Аврамович «Социалис общество байгуулгада залуу үетэнэй хабаадалсалгые үргэдхэхэ талаар СКЮ-гэй зорилгонууд» гэһэн элидхэл хээ.

367 делегат конференциин хүдэлмэридэ хабаадана.

ВАРШАВА

ПОРП-ын ЦК-гай ПОЛИТБЮРОГОЙ ШИИДХЭБЭРИ

ТАСС

1972 ондо хэгдэһэн ажал хэрэгүүдэй дүнгүүдые хаража үзэхын, 1973 ондо ажахынуудай бэелүүлхэ ажал ябуулгын гол зорилгонуудые тодорхойлхын тула партийно-ажахын эдэбхитэдэй бүхэпольшын зүблөөе ерэхэ жэлэй январь һарын түрүүшын хахадта Варшавада зарлаха гэһэн шиидхэбэри ПОРП-ын ЦК-гай Политбюро заседани дээрээ абаба.

БОНН

Юумэнэй үнэ сэн хүндэрнэ

ТАСС

Тусхай статистическэ баримтануудай ёһоор, байгша оной ноябрь һарада ФРГ-дэ эдеэ хоолой зүйлнүүдэй, үргэн хэрэглэлэй промышленна эд бараанай үнэ сэн 1971 оной ноябрь һарынхитай сасуулхада, 6,3 процентээр хүндэрһэн байна.

САГАЙ УЛАРИЛАЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

Ноябрь һарын 3-дахи арбан хоног соо сагай уларил ехэ хубилжа байгаа. Арбан хоногой түрүүшын үдэрнүүдтэ дунда зэргээр 18—25, һүниндөө 30—42 градус хүрэтэр хүйтэрөө. Харин декадын эсэс багаар гэнтэ дулааржа, үдэртөө миин 2—10 градус хүйтэн тэмдэглэгдээ. Тиин республика доторнай дунда зэргээр 1—5 градусаар урданайхиһаа доошоо байба.

Арбан хоногой эхиндэ, дундань саһан багаар ороо. Һарын эсэстэ саһанай орохонь бага түргэдэжэ, 20 миллиметр болоо. Баргажанай, Хурамхаанай болон Прибайкалиин аймагуудта 25 хүрэтэр, Яруунада, Хойто-Байгалда 15—20 сантиметр зузаан саһан ороо. Тиихэдэ бусад аймагуудта саһанай зузаанинь миин 3—10 сантиметр болоно. Юрэнхы дээрэнь хэлэхэ болоо һаа, байгша ондо урданайхиһаа 2-3 сантиметр ехээр саһан республика дотор оробо.

Газарай хүрһэн нэгэ метр гүнзэгыдэ хүреэ. Харин Байгал шадар хахад метр хүрэтэр хүрэнхэй.

Л. ГОНЧАРОВА.

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.**

«СПОРТЛОТОДО» ХАБААДАГШАДАЙ АНХАРАЛДА

«Спортлотогой» 33-дахи тиражаар шүүбэриин жэзнүүд тодорхойлогдобо. Зургаан номерто энэ удаа шүүбэри тудаагүй. Табан номерто 5 мянган түхэрэг, дүрбэн номерто — 72, гурбан номерто 4 түхэрэгэй шүүбэри тудаба.

«Спортлотогой» Буряадай зонын управлени.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54 приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-..., зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, ответ. секретаря — 66 76. отделы: партийной жизни — 60-91. сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61 35, советского строительства и быта — 69-..., культуры и школ — 60-21. писем в рабселькоров — 67-..., информации — 34-05. общественная приёмная — 56-..., машинное бюро — 57 63, фотолаборатория — 33-61.

 ●Типография управления поделам издательства, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-01583. Заказ № 1398.